

ARNOLD DRAKENBORCHS
P L E C H T I G E
REDEVOERING
OVER HET
E E U F E E S T
DER

UTRECHTSCH E HOGE SCHOLE,

Op bevel der Ed. Grootachtb. Heeren gehouden,

Den 27. Maart MDCCXXXVI.

In de hoofkerke dezer stad,

Toen hy het Rectorschap der Akademie voor de
tweedemaal nederleide.

T E U T R E C H T,

By **WILLEM KROON**, Boekverkoper. **MDCCXXXVI**

THE
JOURNAL OF THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
OF GREAT BRITAIN AND IRELAND
VOLUME 10
PART 1
1900

CONTENTS
PAGES
The Evolution of Man, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Brain, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Mind, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Body, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Soul, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Spirit, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Intellect, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Will, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Emotion, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Instinct, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Reason, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Conscience, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Honor, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Shame, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Love, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Hate, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Hope, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Fear, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Anger, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Joy, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Sorrow, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Despair, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Faith, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Doubt, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Certainty, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Uncertainty, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Knowledge, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Ignorance, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Power, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Weakness, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Strength, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Helplessness, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Independence, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Dependence, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Freedom, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Slavery, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Liberty, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Oppression, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Equality, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Inequality, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Unity, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Diversity, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Similarity, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Dissimilarity, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Consistency, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Inconsistency, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Coherence, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Incoherence, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Order, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Disorder, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Harmony, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Disharmony, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Beauty, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Ugliness, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Goodness, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Evilness, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Virtue, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Vice, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Honorability, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Dishonorability, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Respectability, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Disrespectability, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Nobility, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Baseness, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Greatness, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Smallness, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Magnitude, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Modesty, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Immodesty, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Humility, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Pride, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Modesty, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Immodesty, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Humility, by Prof. Huxley 1
The Evolution of the Human Pride, by Prof. Huxley 1

Published by the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland
21, BEDFORD SQUARE, LONDON, W.C.1
1900

THEO. A. N. 1850
DE EDELE GROOTACHTBARE HEEREN,

DE HEEREN

ISAAK UBING,

EN

MR. ADRIAAN VAN BRONKHORST,
BURGEMEESTEREN,

ALS MEDE

DE VERDERE HEEREN RADEN

IN DE VROEDSCHAP DER STADT UTRECHT,

ZY DEZE VERTALING OOTMOEDIGST

OPGEDRAGEN,

DOOR

HARER ED. GROOTACHTBAARHEDEN

ONDERDANIGSTEN DIENNAAR,

IOHAN FREDERIK REITZ

VOORBERICHT

VAN DEN

VERTALER.

WAARDE LEZER.

Nooit is myn voornemen geweest, om de pen, noch minder om mynen naam tot deze vertalinge te lenen, al te wel bewust, dat er eer noch voordeel mede te behalen zy, en dat het van de geleerden onzer eeuw een onedele en slaafsche arbeid genoemd wordt, als men het verzoek van den Hooggeleerden Heere Drakenborch my tot beiden overgedaakt hadde. Want also by te gemoeds zag, dat de een of ander niet zou nalaten, die vertaling, buiten zyne kennis, uit enkele winzucht, en daarom te gebrekkelyken, of met verdraaging van den waren zin zynen woorden, te ondernemen, indien de Duitysche rederoering eens voor den dag kwam, besloot by, tot voorkoming van dit ongemak, omze beide teffens af te geven, en my de vertaling aan te bevelen, tot welke ik echter was ruimer banden en tyds gewenscht hadde, om sommige latynsche spreekwyzen en lange zinsluitingen duidelyk te kunnen uitdrukken en verschikken, dat het naar geene overzetting smake. Ik hadde ook wel eenige onschuldiging te maken over het insluipen van sommige kleinigheden tegen de zuiverheit der Nederduitsche tale, (by voorbeeld bladz. 3. goedertierende, in plaats van, goedertierene, enz.) maar de taalkenners zullen in 't verloop van zelf zien, dat de zuike uit myne penne niet zyn voortgekomen, en wenscht iemand in andere woorden mede eene andere spelling, by verbeelde zich, dat ik het mede wel wilde, als maar zage, dat men 't daar in eens ware. De overige taalfouten zal de bescheide lezer my te licht vergeven, wanneer hem ten minsten zal zyn gebleken, dat ik niet trachte gestelt te worden onder de genen, die zich voor eene ere rekenen, in de gronden hanner moedertale onkundig te zyn.

D R U K F E I L E N .

Bladz. 13. lees: verhege, en gesort, in plaats van wege, en gesloort.

Bladz. 37. l. 19. lees: zeventiende van zomervmaant, in plaats van achtiende van boosmaant.

Bladz. 40. l. 1. lees: eruwinsigste, in plaats van zwinsigste.

DEN LEZER VEEL HEILS.

Mogelyk zult gy u verwonderen, goedgunstige Lezer, dat ik, in deze Eetrede voor 't grootste gedeelte toeliggende om den Toehoorder te onderreechten, wat moeite het gekost hebbe, de Utrechtsche Akademie te stichten, en hoe het in weerwil van onze ED. Grootachtb. Overheden gebeurt zy, dat deze Eerhet lieve Vaderlant niet allang voor het jaar 1636. weervaren is, nochtans de zaak niet hoger ophale, dan van 't tachtigste jaar der zestiende eeuw, nochte eenig gewag make van onzen zeer doorluchtigen inboorling Adriaan den zesden, Roomschen Bisschop; van wien het gemeene gevoelen is, dat hy gepoogt hadde eene Akademie, of andere Stichting voor de Letteren, ofte een *illustr.* School te Utrecht aan te leggen, en met dat oogmerk het deslige huis, dat noch hedendaags onder den naam van *Paushuizen* bekend is, hebbe doen bouwen. Maar om het vooroordeel der genen weg te nemen, die my hierover wilden berispen, dient, dat het gevoelen van zulk een voornemen van onzen Adriaan, op niet dan losse geruchten steunt, en dat ik daarom aan zo een lichtvaardig getuige geen geloof heb willen slaan, nochte my van zo een twyfelzinnig bewys bedienen. Te meer, dewyl de brief van Adriaan, den 16. Jul. 1517. uit Madrid aan zynen vriend Johannes Deel of Dedel, onlangs na zyne verheffing tot het Kardinaalschap, geschreven, en door den ED. Achtb. Heer Vroedschap CASP. BURMAN, in zynen *Adriaan den zesden*, op de 445.te bladz. ingelascht, aan toont, dat hy dit paleis tot een gantsch ander gebruik

V O O R R E D E .

opgerecht hebbe. Want uit dezen brief meene ik klaar-
blykelyk te zien, dat Adriaans oogmerk in het optim-
meren van dat huis geweest zy, om te Utrecht te ko-
men wonen, nademaal hy zegt: *Al ware ik Paus, ik*
wilde echter het huis laten zetten, en myn verblyf te
Utrecht houden. Naderhant aan'zeker en Grootvelt toe-
staande, om een gedeelte van dit huis, voor zo ver-
re het toen voltooit was, te bewonen, voegt hy
daarby: *Ik heb' zelf geen talryk huisgezin. Wy zullen*
ons wel verdragen, al was ik met myn huisgezin tegen-
woordig. Voorts beantwoordt hy aan 't einde van den
brief de voorgeworpe zwaarigheid, namelyk, dat ter
plaats, daar het huis getimmerd wert, te veel geraas
van wagens, vooral des Saturdays, ware, en daarom
niet zeer bekwaam tot zyner woning zoude zyn, met
te zeggen: *Ik sta gezettelyk 's morgens vroeg op, en zo*
ik my niet wel bevinde, zal ik my naar een der binnenste
vertrekken vant 't oude gebou begeven. Daarenboven
wort'er in den heelen brief geen gewag van eene stich-
tinge voor de letteren of *Gymnasium* gemaakt, daar hy
nochtans zich gemakkelyk van dat voorwendfel, dat
hy'er een in zyne geboortestad wilde oprichten,
hadde kunnen en behoren te bedienen, als hy reden ge-
ven zoude, waarom hy, al ware hy Paus, dit huis even-
wel deedt bouwen. Ook heb' ik noch niemand gevon-
den, die 't met de getuigenisse van eenigen schryver,
welke op dien tydt geleefd heeft, weet te bewyzen,
dat dit de toefleg van Adriaan zy geweest. Toont my
iemand van elders willere blyken, ik zal van de eersten
zyn, die voor de waarheit zwichten wil. Vorders,
nademaal de menigte van zaken, in deze redevoering
te-

V O O R R E D E.

te verhandelen , gevoegt by 't korte tydteftek , waaraan een redenaar volgens de oude gewoonte bepaalt wort , veroorzaakt heeft , dat ik geen gewag heb' kunnen maken van die alom vermaarde Leeraren in alle wetenschappen, die in deze eerste eeuw hier geftaan hebben, hebbe ik eene dubbele lyst achter deze redevoering gevoegt; waarvan de eene de namen van alle onze Professoren, benevens hunne geboorteplaats, tydt van beroeping, en inhoudingze behelst, als mede over wat stoffe zy hunne intreerede gehouden hebben, wanneer zy overleden zyn, en wie de lykrede over hen gedaan hebbe: de andere telt alle de Rectors van onze Akademie op, en melt met wat redevoeringe zy den scepter aan hun opvolger hebben overgegeven. Dat echter by eenige weinigen, voornamelyk by die van de eerste tyden, de stof niet bygevoegt staat, waarover zy by 't aanvaarden van hun ampt gefproken hebben, is daardoor veroorzaakt, omdat onze voorouders verzuimt hebben om het in ons Akademieboek aanteteken, en de redevoeringen zelve of nooit gedrukt geweest zyn, of nu niet meer te krygen waren. Met deze byvoegingen heb' ik getracht den liefhebberen van dit gedeelte der letterhistorie dienst te doen: maar de ED. Achtb Heer CASP. BURMAN zal hun verlangen binnen kort met overvloediger mate voldoen, welke Heer het spoor der letterhelden van zyn geslachte volgende, zich niet ontziet, om alle de uren, die 't Stadtsbestuur hem overig laat, aan de letterbezigheden op te offeren, en het leven der geleerde mannen, die te Utrecht geboren, of in 't getal der burgen aangenomen zyn, naukeurig te beschryven. Dezen Heere vinde ik my verplicht by de

VOORREDE.

ze gelegenheit myne dankbaarheid te betuigen, alzo hy my een' ryken overvloedt van zaken de inwyding onzer Akademie betreffende, die hy uit de Stadthuisboeken getrokken hadt, goedgegunstiglyk medegedeelt heeft; en daarom wil ik al den lof die daar af komen kan, aan hem dank weten. Voor 't overige twyfele ik geenzins, of sommigen zullen verwachten, dat ik tot besluit zal byvoegen eene beschryving van den prachtigen stoet en koninklyken toetstel, waarmede de Ed. Grootachtbare Heeren Burgemeesteren en Vroedschap den hondertjarigen geboortedag hunner hoge Schole geviert hebben; maar alzo dit dezer dagen door een' Schryver, die zyn' naam niet melt, en nochtans niet alleen een ooggetuige van alles geweest, maar ook een geloofwaardig man is, met de uiterste naaukeurigheid en moeite gedaan is; hebbe ik de nieuwsgierigen liever tot zyn dagverhaal willen wyzen, dan onnodige moeite spillen, met gedaan werk te herdoen.

ARNOLD DRAKENBORCHS
REDEVOERING
OVER HET
E E U - F E E S T
DER
HOGE SCHOLE TE UTRECHT.

EDELMOGENDE HEEREN STATEN DES LANTS
VAN UTRECHT, GEELIGEERDEN, RIDDER-
SCHAP EN REGEERDERS DEZER STADT, VA-
DERS DES VADERLANTS.

EDELE GROOTACHTBARE HEEREN BURGE-
MEESTERS EN VROEDSCHAP, GOEDGUN-
STIGSTE BESTIERDERS VAN ONZE VER-
MAARDE HOGE SCHOLE.

A

EDE.

2 · R E D E V O E R I N G

EDELE , HOOGWYZE RAADTSHEEREN VAN 'T
HOGE GERECHTSHOF DEZES LANTS , WARE
HANTHAVERS VAN RECHT EN GERECHTIG-
HEIT , DE TOEVLUCHT DER VERDRUKTEN ,
DE SCHRIK DER BOOSDOENDEREN .

WYDBEROEMDE HOOGLEERAARS VAN GODDE-
LYKE EN MENSCHELYKE WETENSCHAPPEN ,
UITMUNTENDE IN VERSTANT EN GELEERT-
HEIT , ZEER NAAU VERKNOCHTE VRINDEN
EN AMPTGENOTEN .

EERWAARDE , ZEER GETROUWE BEDIENAARS
EN UITLEGGERS DES GODDELYKEN WOORTS .

ZEER GELEERDE DOCTOREN IN ALLE KUN-
STEN EN WETENSCHAPPEN .

ZEER AANZIENLYKE EN VEELGEEERDE BUR-
GERS , INGEZETENEN EN VREMDELINGEN ,
VAN WAT STAAT EN WAARDIGHEIT GY
MOOGT ZYN , ALHIER VERGADERT .

EN GY WAKKERE JONGMANS , VOEDSTERLIN-
GEN ONZER ALGEMEENE MOEDER , DE
HOOP EN VERWACHTING DES VADER-
LANTS ,

LANTS, DE LIEFDE EN VERGENOEGING U-
WER OUDEREN , ONZE KROON EN BLYD-
SCHAP.

et is de goedgunstigheid van den
Almogenden en Goedertierenden
Godt , dat wy den gezegenden
dag van den zevenentwintigsten
Maart wederom met blydschap
mogen aanschouwen , welken we als den ge-
boortedag van deze luisterryke hoge Schole
jaarlyx gewoon zyn te vieren. Maar also ik
zie dat 'er heden eene buitengewoon grote me-
nigte van in- en uitlanderen, niet in de zaal der
Akademie, maar in de hooftkerk dezer stadt te
zaamgekomen is , zo houde ik my overtuigt ,
dat gy u , zeer aanzienlyke toehoorders , alle laat
voorstaan , dat 'er nu geen jaarlyx noch binnen
een kort tydtbestek wederkomende , maar een
hoger feest staat geviert te worden. Immers daar-
om heb ik u onlangs by aangellagenen ge-
schrifte in deze gewyde plaats genodigt, om my
eene plechtigheit statelyk te helpen vieren, wel-

ke niemand van ons ooit beleefd hadde, nochte, naar den gemeenen loop van onzen korten leeftyd, ooit beleven zoude. Want op dezen zelfden dag, op dit uur, ja op dit ogenblik, is 'er eene geheele eeu verschenen, zedert dat onze voorouders in deze overschone en vermakelyke Städt, welke met recht van iedereen onder de pronkjuweelen der vereenigde Nederlanden getelt wort, eenen tempel der Wysheit toegeheiligt en als een' overvloedige markt van geleertheit opgerecht hebben.

Naardien het dan den Wel-Ed. Grootachtbaren Heeren Burgemeesteren en Vroedschap uit hoofde van deze voortreffelyke zake, zo nuttig en roemruchtig voor't lieve vaderlant, dat ik niet wete, of aan 't zelve wel ooit gelukkiger lot te beurt gevallen zy, behaagt heeft, dezen dag, dien groot en klein zo menigwerf met een vurig verlangen te gemoedt gezien hebben, der geheele burgerye als een plechtig vreugdefeest aantekondigen, zo hebben zy het ook onbetamelyk geacht, dat onze voedster der goede kunsten dezen in ondankbare stilzwygenheit zou laten hene stryken, en het heilryke van zulk een

een' uitnemenden hoogtydt aan ingezetenen en uitlanderen niet verhalen, nochte ter geheugenis aan de late nakomelingen aanpryzen. Om dezen post te bekleden ben ik, van de Ed. Grootachtb. Heeren Regeerders onzer hoge Schole gelaft, op deze hoge plaats geklommen: eer ik dan een begin make met hun bevel naar myn gering vermogen uitvoeren; zal het niet nodig zyn, dat ik, naar de gemeene wyze der redenaars, de aandacht en het gunstig gehoor van myne toehoorders poge aftesmeken; also hunne bereidwilligheid en toegenegenheit reets uit hunne ogen te lezen is.

Voor dat onze voorouders het ondragelyk juk der Spaansche dwingelandye, hun zo onrechtmatig opgelegd, begosten aftewerpen, en de aloude vryheit te herstellen, was het met de vrye kunsten in de Nederlanden tamelyk sober gestelt; aangezien 'er in dit gedeelte der beschaaftde werelt maar eene Akademie, namelyk te Leuven in Brabant was, waarheen zich alle onze lantslieden begaven, die het verstant zochten optescherpen, en de lessen der wysheit in te zuigen. Doch wanneer vervolgens de bur-

gerlyke oorlogen, door de ongehoorde dwingelandy van den Hertog van Alba veroorzaakt, ontfonden, hebben de Hollanders en Zeeuwen, die de wapenen allereerst, tot hanthaving hunner vrydommen en voorrechten, met eene edelmoedige drift hadden opgevat, het haggelyk en gevaarlyk geoordeelt, hunne kinderen naar Leuven te zenden. Want alhoewel de Hertogen van Brabant ten behoeve van hunne Scholen eene wet gemaakt hadden, dat niemant, van wien het ook zy, daar uit zou mogen gelicht worden, heeft echter Philips Willem, oudste zoon van Prins Willem van Oranje, ten bewys moeten strekken, dat die wet door dien wreden Koning van Spanje, Philips den tweden, ende door Alba, den voornaamsten uitvoerder zynner dwingelandye, schandelyk verbroken zy. Het onverdiende ongeluk van dien doorluchtigen jongeling oordeele ik by ieder een bekend te zyn. Edoch, genomen de buitensporigheid van Philippus hadde zich hier mede vergenoegt, en de geheiligde voorrechten dezer hoge scholen niet verder gekreukt, zo hadden Hollandt en Zeelandt echter andere redenen, die hen een afkeer

afkeer van Leuven deden hebben. Want in dat geweste van Nederlandt, wert niet alleen geen andere Godtsdienst gedult, dan die naar den regel van den Roomschen Kerkvoogt geschikt, en met wanschapene fabelen van bygelovigheid en verfoejelyke Godeloosheit van de heiligkeit der eerste Kerke was afgedwaalt; maar daarenboven hadden onze veruitziende voorouderen bemerkt, dat de Brabanders meest alzulke Leermeeesters voor de jeugt uitkozen, welke de onrechtveerdige heerschappy van den Vorst begunstigende, de onbezonne jeugt met het zelfde vergift van hunne Leere poogden te besmetten. Niet buiten reden dan waren zy beducht, de tedere gemoederen hunner kinderen mochten buitens lauts door beide deze gedrochten van valschen Godtsdienst en dwingelandy beschadigt worden, dewelke zy t'huis, zo niet t'eenemaal vernielt hadden, nochtans reets zonder letsel met voeten traptten. En ze zagen te gemoedt, dat zy dus gestekt t'huis komende, hunne lantgenoten met dezelfde pest zouden besmetten.

Om deze vrees te verbannen was'er evenwel

wel noch een middel overig, namelyk om hun beminde krooft, de hoop van 't vaderlant, over zee en naar verre landen, buiten hun gezicht naar de scholen van afgelegene volkeren te zenden, die mede geene wetteloze heerschappy wilden kennen, en de zuiverheit van den verbeterden Godtsdienst omhelst hadden. Echter scheen dit middel noch niet veilig of gemakkelyk genoeg voor 't vaderlant te zullen zyn; want dewyl zy wisten, dat vele hunner ingezetenen onder de eerste beginselen van de herstelde vryheit, niet middelen genoeg hadden, om hunnen zonen, buiten's lants ter scholē gezonden, daar alles duurder was dan in 't vaderlant, de nodige kosten te verschaffen, zonder zich merkelyk te benauwen; zo voorzagen zy wel, dat de duistere nacht der woefte onwetentheit allengs stont intebreken, indien 'er maar weinige ingezetenen 't onderwys van kennis en kunsten genoten, en dat zy zelve met der tydt zouden te kort schieten in het te keer gaan van de dwingelandye en 't handthaven van den verbeterden Godtsdienst. Daarenboven bezeugten zy, dat'er buiten's lants meer listē en lagen aan de min-

minderjarige jeugt konden gelegd worden, dan onder hunne eige lantslieden; als zy in 't zorgelykste van hunne jaren den vryen teugel kregen. Alzo de genen, welke toeleggen om hunne onnozelheit te verschalken, niet eerder zouden rusten, voor dat sommigen, die nauwelix begosten de zee der Akademie te bevaren, door overdaadt en verleiding tot andere ondeugden aangelokt, als door den draaikolk van 't alvernielende zeegedrocht *Charybdis* verslonden, of door de razende honden van *Scylla* verscheurt; anderen, ter halver wege door den stroom van valsche leeringen van den rechten weg verbystert, op de eilanden der goddeloosheit gestrant waren, ofte tegens de klippen der bedurve zeden stotende schipbreuk leden; zo dat het maar weinigen of niemant zou gebeuren, in de have by hen gezocht en by hunne ouders gewenscht aantelanden. Ten einde zy dan zelve die banken mochten ontgaan, en de kinderen deze zee zo vol van ontelbare gedochten, myden, zyn zy, op 't ingeven van Prins Willem van Oranje, den schrandersten heldt zyner eeuw, te

B

rade

rade geworden, eene.eige Akademie in hun vaderlant te stichten.

Daar waren toen ter tydt maar twee vrye volken van Nederlant, die de handen in een slaande het gemeene belang bchertigden, namelyk die van Hollant en Zeelant, ieder van welke door een' loffelyken naaryver gedreven déze hemelgaaf der wetenschappen in zyne bewaring en bestier wilde hebben. De Zeeuwen gaven voor, dat hun lant de veiligste schuilplaats voor de Zanggodinnen ware, als zynde het verst van het oorlogsgedruisch afgelegen. De Hollanders beweerden, dat de gemakkelyke af en aankomst, de gezonde lucht, en de vermakelyke lantsdou van hun gewest een bekwamer woonplaats voor de zwervende Kunstgodeffen zouden strekken. Dit edelmoedige geschil zag men eerlang beëindigt door een geval boven alle anderen in die eeu aanmerkenswaardig. Leiden, eene der voor-naamste steden van Hollant, een en andermaal met eene zware belegering van de oudste en beste Spaansche soldaten geknekt, was door eene eeuwige pryswaardige standvastigheit der burgeren verdedigt, en niettegenstaande men tot zulk eene

eene ongehoorde hongersnoodt gekomen was , dat ze die van *Saguntum* en al wat men van die natuur tot onsterflyken roem by de outheit aangetekent vindt , voorby streefden , hadden zy echter niet nagelaten den vyant wakkeren tegenstant te bieden , tot datze hem door bystant hunner bontgenoten noodtzaakten , het beleg met schade en schande optebreken , Dus vereischte de billykheit , dat deze trouwe dienst , niet alleen aan hun vaderlant , maar aen den heelen Staat bewezen , met eene uitnemende beloning vergolden wierdt ; also des gantschen lants welvaren van het lot dezer stad afhong ; Daarom gaven de bontverwanten dezer getrouwe stad aan derzelver Overheit de keuze , of ze voor eenen tydtlang vryheit van lasten wilden genieten , of hunne stad met het stichten van eenen tempel der vrye kunsten versieren ? Wie zoude , beminde toehoorders , zich niet verbeelt hebben , dat de Regeerders van die stad een tegenwoordig genot van die mildadige aanbieding , boven het toekomende zouden stellen ? om dus den burger , door de rampen van twee belegeringen uitgeput , te gemoedt te komen ,

en zyne armoede door de kwytschelding van lasten te onderschragen: Maar zy waren edelmoediger van aart, en wilden niet voor zich afleeren, maar ook voor de nazaten zorg dragen. Darenboven mannen van ondervinding zynde wisten zy wel, dat het genot der vryheit van tol en schattingen veel afgunst baart, en dikwils bekniibt, of geheel vernietigt wort, als het geheugen der verdiensten en de dankbaarheid door verloop van tydt begint te slyten, en vooral wanneer de dringende noodt het vereischt: Maar dat eene Akademie eens toegestaan, niet zonder handtaftelyke verongelyking naar elders kon verplaatst worden. Derhalve twyfelden zy niet, of zy zouden nu met de verkregen toestemming hunner bontgenoten hun vaderlant aan de Zanggodinnen en Pallas toewydende een eeuwigdurend bewys van hunne dapperheit en stantvastigheit aan de nakomelingen overzetten. Op die wyze is te Leiden een Tempel van alle wetenschappen gesticht.

Eere komt u wegens deze grootmoedigheit toe, wakkere Batavieren! En om deze te klaarder in haren dag te zetten, staat my toe,
 waar-

waarde toehoorders, dat ik u den rampzaligen en kommerlyken staat van die tyden kortelyk aſſchetſe. Het was noch geene drie jaren geleden, zedert zy het ſlaaffche juk der onmenſchelyke dwingelandye van hunnen nek hadden begonnen aſteſchudden. Geen jaar was 'er verlopen, dat het leger, 't welk Lodewyk van Naſſau tot byſtant van zynen broeder den Prinſe van Oranje op de been gebracht hadt, in de pan gehakt was; waar door de onlangs vekrege vryheit in 't uiterſte gevaar geſtoort wert; dezen ramp ontworſtelt hadden zy nog nauwe-lyx tydt gehad om den nedergezonken moedt weder op te beuren en adem te haalen. Zelfs was geheel Holland noch zó niet op den zoe-ten naam der vryheit verlieft, dat het met zyne lantgenoten wilde of konde te zamen ſpannen. 'T was niet genoeg, dat Naarden, Muiden, en andere kleine ſteden noch in 's vyants handen waren; maar die van Amſterdam, toen al de machtigſte van 't lant, kantten zich niet alleen tegens de pogingen der bontgenooten, maar begunſtigden de aanſlagen der vyanden met alle macht, en zagen met blydſchap, dat

hunne stad van de Spaanschen tot eene burgt des oorlogs gemaakt wert. Het naburig Haarlem zich niet met die roemwaardige stantvastigheid kwytende, als Leiden, maar onder de zware hongersnoodt bezwykende, hadt zich aan Philips overgegeven. Het hevige oorlogs vuur woede noch in gansch Hollandt. Het puik der landeryen was ten deele door de stroperyen der soldaten te vuur en zwaart verwoest, ten deele met het doorsteken der dyken van zeewater overstroomt. Met zulke rampen worstelende bestaan ze noch om een hoge School te denken, en een gedeelte van de jaarlyxe inkomsten, welke niet eens bestant waren om den oorlog verweerderwyze te voeren, tot het voortzetten der letteren wegteleggen.

Laat nu de Romeinen in hunne jaarboeken breed opgeven, hoe zy, terwyl Hannibal voor de poorten stondt, evenwel niet nagelaten hebben om 't ver afgelegene Spanje te denken, en aan de hunnen, die 't aldaar te kwaadt kregen, een onderstant van eenige soldaten roetezenden. Wat deden zy anders, dan 's vyants macht te verdeelen? en een gedeelte van den oorlog,
die

die Italie 't allerzwaarst drukte, van daar in het verafgelegene Spanje overtebrengen? Hier geven de Hollanders verwonderenswaardiger blyken van ongelooflyke stantvastigheid; terwylze; door eene ontelbare menigte troepen van een zeer machtigen koning van alle kanten ingesloten, met de eene hant bestaan 's vyants aanval te keer te gaan, met de andere de grontvesten van eenen tempel der geleertheit te leggen, en dus *Mars* en *Pallas* teffens te dienen.

Deze Schole der Hollanderen, in die omstandigheden te Leiden gesticht, zag men, niet tegenstaande het rontom aanhoudende gedruisch der vyandlyke wapenen, echter binnen kort; zo door de vermaarthheit der leeraren; als door 't getal der leerlingen, dermate bloejen, dat zo wel alle overige Nederlanders, als die van Utrecht, het oog daar op sloegen; en eerlang met een heftig verlangen ontvonkt wierden, om niet een dergelyk sieraadt te mogen pronken. Altpos het blykt uit de Raadsbesluiten en stadsboeken van onze vaderlyke stad, dat hare Overheden reets in den jare vyftienhonderdtachtig, vyf jaren na 't oprichten van de Leidsche

sche hoge Schole, aan drie Gemachtigden uit het midden van hun afgezonden last gaven, om met de Geestelykheit en de Edelmogende Staten der *Provincie* over 't oprechten gener hoge Schole in onderhandeling te treden. En om te toonen, dat ze van hunnen kant geen tydt wilden verzuimen, haddenze aan hun volmacht gegeven, om een ontwerp van wetten en keuren te maken, waarop ze gelukkig gegrontvest en tot een' voorspoedigen aanwas zou kunnen gebracht worden.

Wy hebben hiervorens gehoord, dat de onderneming der Hollanderen pryswaardig zy; het wort nu tydt, geachte toehoorders, dat we ook vernemen, hoe d'aanleg der Utrechtschen niet min lofwaardig zy, en ten hoogsten verdiene, datze der onsterfelykheit opgedragen worde. Overwegenwe de gesteltheit van beide de volken in 't algemeen, niemand zal ontkennen, dat hun lantschap ons kleine Sticht in macht en middelen ver overtreffe, en de onzen gevolgelyk de onkosten die er tot onderhoud van eene hoge Schole vereischt werden, met ongelyk meerder moeite konden opbrengen: zulk dat het

het meer te verwonderen zy, dat de Utrechtenaars zich van zelf, met dezelfde gereetheit als de Hollanders, tot het ondergaan van die grote zwaarigheden aanboden, om hunnen lantslieden tot bevordering der letteroeffeningen dienst te doen. Maar nemenwe de moeite om nauwer te onderzoeken, hoedanig de toestand onzer bontgenoten en die van onzen Staat in die tyden geweest zy, niemand zal kunnen staande houden, dat Utrecht beter met zyne zaken stont, dan Holland, toen ze een werk van dat belang ondernamen; maar moeten bekennen, dat alles by de bontgenoten noch op een' lossen voet stont, en het'er, vooral in 't Sticht, zeer verwart uitzag. Wy staan wel toe, dat de gemoederen van veele Nederlanderen toen reets, uit hoofde van de *Unie* in deze stad gesloten, wat nauwer aan elkanderen verbonden waren, en er dus voor de verdediging der gemeene vryheit zeer goede zorg gedragen was; maar dewyl er nauwelyx een jaar, zedert het strengelen van dezen gelukkigen bant van eendracht, verlopen was, warenze allen noch niet even zeer overtuigt van het grote voordeel, 't geen naderhant daar uit

C

voort-

voortgekomen is; en de eendracht door die onschendbare verbintenis te weeg gebracht, hadt noch geene zo diepe wortels in de gemoederen der bontgenoten geschoten, om zich te kunnen vleien, dat niemand zich naderhant daar van zoude ontrekken. Want men hadt het droevige voorbeeld van den uitslag van het Gentsche verdrag voor ogen: wiens artikels, noch geene vier jaren geleden; wel alle Nederlanders bezworen hadden, maar nochtans waren de meesten, voornamelyk de Walen, reets in dit jaar daarvan af, en tot den vyant overgegaan; de overigen, door de ontrou der anderen verschríkt en wankelbaar geworden, zocht koning Philips aan, om peis met hem te maken. Doch eindelyk zyn de harde voorwaarden, welke hy niet naar billykheit, maar als Heer en meester wilde voorschryven, verworpen, en de gezanten, die in 't jaar negen en zeventig te Keulen waren te zaamgekomen, onverrichter zake naar huis gekeert; zo dat men toen ogenschynelyk zag, dat er met zo veel menschenbloedt te vergieten niets uitgevoerd was, maar dat men in plaats van den oorlog ge-

gecindigt te zien, een noch zwaarder te wachten hadde. Ter zelve tydt brachten verscheide Brabantse, Vlaamsche en andere steden, die de ondernemingen der verbondelingen in't eerst begunstigt hadden, doch nu door den vyant ten deele met geweld of krygslust verover't, ten deele met bedrieglyke beloften tot afval van 't verbont overgehaalt, ten deele tot den uitersten noodt gebracht waren, het Utrechtsche bontgenootschap in zulk eene verslagenheit, dat de meesten, die de Spaansche dwingelandy onlangs te voren voor de vrye Nederlanders ondraaglyk geoordeelt, en omze af te weeren de wapenen manmoedig opgevat hadden, nu schreeuden, dat er geen stuiten aan ware, ten zy men zich in de handen van een' buitenlandisch vorst overgaf; even of men hiermede geholpen ware, als men met den naam van meester te verruilen, zich ondertusschen onvoorzigtiglyk in 't zelfde gevaar stortte. En terwyl 's lants inkomsten te kort schoten om den oorlog voorttezetten, wert de tydt met vruchteloos twisten over 't uitschryven van nieuwe lasten en schattingen, en die onder de bontgenooten omteslaan, gespilt; en dus de nooit wederkomende

kans verkeken, om iet van belang te onderne-
men. Zo kwam het, dat bevelhebbers en sol-
daten over wanbetaling morrende aan't muiten
floegen, en 't land aflopende alles, zonder on-
derscheidt van vrint of vyant, uitplonderden.
In dit zelfde jaar was het mannelyk oir der ko-
ningen van Portugal uitgesturven, en Philip-
pus, de dwingelant der Nederlanden, had niet
alleen Portugal, maar ook de andere tot die
kroon behorende veel ryker en machtiger land-
schappen, als een groot gedeelte van Indiën,
Brafilien, Peru, mitsgaders de onmetelyke
schatten van Asia en America ingeslokt, waar-
door hy zo machtig was geworden, dat hy heel
Europa, en te lichter het machteloze volk der
Nederlanden, in den eersten aanval als eene
onweêrstaanbare vloedt scheen te zullen over-
stroomen en inzwelgen. Het leger der bontver-
wanten was op dien zelven tydt in de vlakke van
Hardenberg zo deerlyk geslagen, dat hunne ove-
rige bevelhebbers, welke Groningen belegerd
hadden, om dat die Stadt door het schelmstuk van
den ontrouwen stadthouder Rennenberg in
zyn' afval van 't Utrechtsche verbont ingewikkelt
was.

was, genootzaakt waren het beleg optebreken en hun eige plaatsen te gaan beschermen. Dit was de droevige en haggelyke staat der bontgenoten in dat rydtgewricht.

Maar zo we nu het oog naar de Utrechters wenden, wy zullen bevinden, dat zy aan dezelfde rampen onderhevig waren, welke de overige Nederlanders drukten, en daarenboven met hunne byzondere kwalen te worstelen hadden, waar van de Hollanders bevryd, of ten minsten zo hevig niet aangetast werden. Amersfoort, naast Utrecht de voornaamste stad van't Sticht, hadt zich in't jongst voorledene jaar negenentzeventig der Staten gehoorzaamheit onttrokken; en hare inwoners waren zo uitzinnig, dat ze zich niet ontzagen tot een' openbaren opstant te komen, de poorten te sluiten voor de bezetting haar van de Staten toegezonden, en zelve volk te werven. Zulx men genootzaakt was, om tot verydeling van deze aanslagen, die het vaderlant met eenen wiffen ondergang dreigden, zich in een' burgerlyken oorlog intelaten, en de muitelingen door't geweld der wapenen tot bunnen plicht te brengen, nadat men alle zachte

middelen te vergeefs hadt aangewent. In deze Hoofstads zelve was het niet beter gestelt; also er eerst hevige geschillen rezen, welke eerlang in den bittersten haat uitborstten, tusschen de genen, die den hervormden Godtsdienst toegedaan waren, en hen, die geene verandering in 't stuk van Godtsdienst wilden gedogen; 't geen zo verging, dat niet alleen het graau aan 't hollen raakte, maar ook satsoenlyke burgers met hetzelfde euvel besmet werden, en tot de wapens tastten: En 't stont geschapen, dat men de handen, waarmede de vyant moest bestreden worden, met burgerbloed zou besmetten, en in zyne eige ingewanden gaan wroeten. Ja de woede zou niet zonder den ondergang van een van beide partyen aan 't bedaren geraakt zyn, ten ware de voorzichtige Regeerders wysselyk goedgevonden hadden, de giftende gemoederen der burgeren liever met zachtheit ter neder te zetten, dan met ontydige straftheit te verbitteren.

In dezen beklaglyken toestand der Nederlanden, in dit voor Utrecht zo rampspoedige jaar, waar in het min stantvastige Overheden, met alle

alle aangewende voorzorg nauwelyx mogelyk zou zyn geweest, den ondergang van 't vaderlant voor te komen, laten onze Regeerders, door letterliefe geprangt, hunne gedachten noch gaan, om eene hoge School opterechten. Hoe wenschelyk ware het geweest, dat het Gode behaagt hadde, deze onderneming te begunstigen, op dat zy, wier toestemming en bystant daar toe vereischt werd, zich hadden laten bewegen, de edelmoedige voornemens der stadts Overheit te ondersteunen! De heldenmoedt, waarmede onze voorouders onder de heerschappy van Alba boven andere Nederlanders uitgemunt, en door het weigeren van schattingen tegens wet en eedt opgelegd, hun tot voorgangeren verstrekt hadden, om de vryheit staande te houden; hunne beproefde en ten allen tyde met zo veele blyken betoonde wysheit, laten ons niet toe te twyfelen, of zy zouden het ondernomen werk ter gewenschter uitvoer gebracht hebben. Maar het behaagde den Hemel noch niet, den luister der Utrechtenaren in dien hoogsten top te voeren, dat hunne stad eene vruchtbare moeder der wetenschappen zou ge-
naamt

naamt worden. En wien zal het, Toehoorders, vreemd dunken, die de styfhoofdigheit van 't blinde bygeloof dier tyden kent, dat de geestelykheit, van den Roomschen Bisschop alleen afhankelyk, met hart en ziel afkeerig waren van 't stichten eener Akademie, in welke zodanig een Godtsdienst stondt voortgeplant te worden, dien zy ten uitersten vervloekten, en datze daarom ook de onkosten daar toe nodig niet wilden helpen dragen. Doch indien al eenigen uit de geestelykheit of andere leden in de Statē beschreven, het besluit van de Stadtsregering goed keurden, zo wendden deze echter voor, dat de stad, die 't meeste voordeel van de hoge schole stont te genieten, de kosten ook alleen behoorde te dragen.

Onze Overheden lieten zich echter door deze zwarigheden niet afschrikken; maar oordeelden, dat men de kwade gesteltheit der tyden iet moest toegeven, en eene gunstiger gelegenheit afwachten, om zyn oogmerk te bereiken. Deze scheen ook binnen kort zich optedoen, wanneer de staat der bontgenoten, en voornamelyk van Utrecht, met het begin van de

de zeventiende eeuw op eenen goeden voet gesteld was, en hun Gemeene Best op vaste gronden begon te steunen. Evenwel waren alle onweërsbuijen noch niet overgewaait, welke de Zanggodessen van onze stranden af sloegen, haer belëttende in de haven onzer stad aan te landen, en haar gerust verblyf aldaar te houden. Daar was er onder de Utrechtenaars zelve; (hoe is 't mogelyk) die het vaderlant misgunden, dat zyn luister met dit hoogste geluk volmaakt wiert, dat het de Tempel der Wysheit mocht genoemd worden, en deze stemden, dat men de letterwysheit niet in de hoofdstadt behoefde te plaatsen, maar in eené van de kleine steden der *provincie* als verbannen moest. Doch die van dat gevoelen waren, dien was het om de bevordering der kunsten niet te doen, hoe zeer zy ook veinsten, dat zy dit uit zucht voor haar dreven; maar hun toeleg was, dat Utrechts macht door eenen aanzienlyken aanwas der hoge schole niet mochte vermeederen: zy poogden eené andere stad van dat lantschap, welke het ook mochte zyn, zo door rykdommen en overvloedt van alles, wat zy voorza-

D

gen

gen tot dezen zetel der kennisse te zullen toevloejen, als door 't getal der inwoneren, die zich daar stonden neder te zetten, om winst uit de talrykheit der schole te trekken, op de beenen te helpen, en in staat te stellen om tegen 't gezag van Utrecht optewegen, wel wetende dat al wat men van 't vermogen en luister van de hoofstadsd afnam, aan de andere zoude aangroejen. Dezen toeleg, zochten zy met allerhande schynredenen te bewimpelen, also zy wel bespeurden, dat de ware redenen ruchtbaar wordende, hun gantschelyk niet tot eer zouden strekken. En of onze Regeerders die al meer dan eens krachtadig wederlegden, konden de tegenparty echter niet overhalen, om in hun gevoelen te treden, en de ondernemingen, die 't vaderlant een onherstelbare schade zouden aanbrengen, te staken.

Onlangs daarna deden zich nieuwe zwaarigheden op, welke het oprichten der Akademie weder vertraagden, en onze Overheden noch meer nootzaakten om 't werk uittestellen. Want omtrent dezen tydt rezen 'er verdrietige geschillen over eenige moejelyke geloofspunten, die de

de meeste vrye Staten der vereenigde Nederlanden, en allermeeft onzen Utrechtschen dusdanig beroerden, dat men niet alleen de wettig verkorene Overheden nootzaakte hunne ampten nederteleggen, en de aloude form van regeering veranderde; maar ook zy, die in de hoogste Regeering van Staat beschreven waren, van deze opperste waardigheid, welke heilig en onschendbaar behoorde te zyn, ontzet, en anderen in hunne plaats gestelt werden. Eer deze opschuddingen noch gestilt waren, vindt men zich genootzaakt om de wapens tot verdediging van vryheit en Godtsdienst weder optevatten: het Spaansche oorlog door eene wapenschorfing van twaalf jaren gestremt, raakt dan weder aan 't gaan, en het stichten van 't Letterperk achter uit.

Naderhant zyn de geloofsgeschillen allengs of van zelfs bedaart, of immers onder de burgers met minder verbittering van gemoede gedreven, onze wapens van Godt met voorspoedt gezegent, de vyant verder van de grenzen der vereenigde Nederlanden afgehouden, en de lantpalen van den Staat door 't veroveren van de

sterkste steden, Wezel, 's Hertogenbosch en Maastricht, by uitstek verzekert. Het oppergezag van onzen en onzer bontgenoten staat door deze weldaden Godts bevestigd en vermeerderd zynde, meenden de Regeerders onzer stad, dat zy zich aan ondankbaarheid tegens Godt zouden schuldig maken, ten ware zy ook zelfs, naar 't voorbeeld hunner lantgenoten, een gedeelte van hunne schatkist opofferden ter inwydinge van een' tempel, waarin de jeugt, benevens de overige vrye kunsten, ook in de leere van onzen geheiligden Godtsdienst kon onderwezen worden. Doch hoewel men zich op vaste gronden konde beloven, dat Utrécht, 't geen boven andere steden ten allen tyden een groot getal van mannen, om hunne geleertheit beroemt, voortgebracht heeft, als een vruchtbare akker, eenen meer dan overvloedigen oogst zoude uitleveren, als het zaadt der geleertheit met eene ruimer hant in de vermurwde en wel bereide gemoederen der burgeren gelegd wiert, en dat de Wysheit deze Stadt niet versmaden zou, om haar tot haren Tempel te verkiezen; hebben zy echter dienstiger geoordeelt, eerst eene voorbe-

rei-

reiding voor het werk te laten gaan, en met het openen van eene *Illustre* Schole eene proef te nemen, hoe 't met eene Akademie stont afte-
lopen.

Dit besluit genomen zynde, was de eerste zorg om een inkomen tot onderhoudt daarvan vaststellen. Voor dat de goude eeu van den hervormden Godtsdienst, waarin wy door Godts goetheit leven, onzen voorouderen verschenen was, leefden de Hollanders, gelyk andere volken, die den naam van Christenen voerden, in eene dikke duisternis van blinde dwalingen omtrent Godt en de wyze om hem te dienen: maar in geen gewest der Nederlanden was de blindheit groter, dan by die van Utrecht. Want zy werden in plaats van een' vorst geregeert door een' dergenen, die men voorstaanders van het Christen-geloof, en bischoppen gewoon is te noemen; en dees' een wakker voorvechter der dwingelandye, waarmede de Roomsche Opperbischop de gantsche Christenheit op eene heilighschendende wyze beheerscht, hadt altydt alle pogingen aangewend, dat de ware Godtsdienst in zynen hoofzetel door grover bygelovighe-

D 3 den

den mochte belemmert worden, dan in d'overige gedeeltens van zyn kerkspel. Des waren by ons verscheide zameningen, of broederfchappen, zo zy ze noemden, opgerecht, in welke alle foorten van ingezetenen werden aangenomen, die op gezette tyden en plaatfen vergaderden, om ik weet niet wat voor een' door den Roomfchen biffchop gekanonifeerden heilig, met de hoogfte eerbiedt, die Godt alleen toekomt, te dienen. Hierom ook waren in deze ftadt meer mannen en vrouwenkloofsters, zo voor adelyken als van den burgerftaat, dan in eenige andere, geflacht, in welke eene zo grote menigte ledig-gangers gevoedt wert; datze het getal der overige burgeren overtroffen, of ten minften gelyk waren: deze onnutte koftgangers waren te fchadelyker voor den Staat; doordien zy be-weerden, uit hoofde van hunne orde vry te zyn van de wetten, daar alle andere burgers aan gehouden waren, overzulx zy geene laften betalende, noch aan de Overheit gehoorzamende eenen byzonderen ftaat in den ftaat uitmaakten. Maar daarna, als het zuivere licht van de leere der waarheit ons van den hemel toefcheen, zyn deze

deze schantvlekken der Christenheit door openbaar gezag uitgeboent, de oproerigste monniken gebannen; anderen, die zich zediger gedragen hadden, is toegestaan, datze in de vrywillige gevankenis der kloosteren hun leven mochten eindigen; anderen, die daaruit gezet werden, is een jaargelt om er eerlyk af te kunnen leven, toegelegd. Hunne andere overtollige goederen, welke zy of met onbeschaamde bedelarye verkreegen, of met het vervaart maken der onnozelen door bygelovige bulbakken, en dergelyke ongeoorloofde streeken, den menschen afgeperst hadden, zyn ten behoeve van 't lant ingetrokken, en in dier voegen onder de leden van den staat verdeelt; dat al wat de mannenkloosters bezaten, in de gemeene kas kwam, en tot verdediging en voortplanting van den Godtsdienst zou besteedt worden; wat tot de adelyke vrouwekloosters behoorde, wert aan de Ridderfchap toegewezen; de bezittingen van de gemeene vrouwekloosteren, als mede die der broederschappen, vielen den Regeederen der Stadt Utrecht te beurt, om de inkomsten daarvan tot het jaarlyx onderhoud van jonkvrou-

vrouwen of weduwen, die door den slechten tydt of andere gevallen tot armoede vervallen waren, (elk van zyne orde) of tot andere dergelyke weldadigheden naar goedvinden te besteden. Ten einde nu de Edele Grootachtb. Voedschap de onkosten tot het oprechten en onderhouden eener hoge Schole vereischte, mochten vinden, besloten zy zich zelve te helpen, en deze zegetekens van de verbanne bygelovigheid niet alleen tot nut van 't vaderlant, maar ook tot een werk van Godtsvrucht aantewenden.

O ongelooflyke liefde van de Overheden derzer Stadt, tot de letteren! o verwonderenswaardige mildadigheid, dubbel waardig datze met allen lof, aanpryzing, schriften en gedenktokens uitgebazuint worde! terwijl zy die goederen, van welke zy zonder eenige de minste opspraak genot konden hebben, ja die goederen, waarmede ze de behoefte van hunne naastbestaanden, goede vrienden, of andere burgeren, die zy wilden begunstigen, mochten ondersteunen, liever hebben willen besteden tot een aanzienlyken Tempel der geleertheit, en dus niet
tot

tot nut van weinigen, maar ten voordeele van allen in 't gemeen. Wie zal dan ontkennen durven, dat dit geene ware lant en burgervaderen waren? Staat hier nu een weinig stil, Toehoorders, en verwondert u niet my over de onuitspreekelyke wysheit van Gods bestieringe, wien 't eene lichte zaak is, te maken, dat alle de ondernemingen der bitterste vyanden ten laatste evenwel tot eer van zyn' aanbiddelyken name moeten uitvallen. Dus heeft hy gewilt, dat die zelve schatten, die eertyts tot eene schandelyke, en aan Christenen onbetamelyke bygelovigheid opgestapelt waren, naderhand moesten dienen omze uitteroejen, om zyne eer te verbreiden, en om den aanwas van den zuiversten Godtsdienst te vermeerderen; en dat door middel van diezelverykdommen, waarmede de duisternis der onwetenschap voor dezen onderhouden wert, het helderste licht voor een' zuiverder Godtsdienst en andere wetenschappen zou ontfoken worden. Hy zelf heeft vervolgens de zinnen onzer Grootachtbare Heeren na het overwinnen van 't bygeloof, also bestiert, dat zy door een rechtmatiger gebruik van diezelve middelen, wier misbruik eertyts Godts haat en toorn verdient hadt,

naderhant zyne gunst en genegenheit voor zich en hun volk weder poogden te verkrygen; en dus doende vergiftnis van de begane zware misdaadt te erlangen.

Ik zie, zeer aanzienlyke toehoorders van allen rang, dat gy ten deele door de edelmoedige deugt der Overheden, die hun eige belang achter 't gemeene welzyn stelden, ten deele door de wonderen des Hemels in verrukking opgetogen, hert en oren op my gevestigd houdt, vol van verlangen om te vernemen, op wat wyze de tempel der wysheit, die men met zo veel liefde begonnen heeft te bouwen, eindelyk voltooit en ingewyd zy, en wat nuttigheden hy vervolgens aan 't vaderlant te weeg gebracht hebbe. Eer ik dan hier toe overga, vergunt my, bidde ik, dat ik eene kleine tusschenpozing makende wat adem scheppe. Onderwyle zal het koor der zangeren zo met kunstige stemmen, als met eene *harmonie* van snaar- en ander speeltuig den schuldigen lof Godts ophefende, uwe zinnen trachten te verlustigen.

De kosten tot stichting en onderhoudt der Akademie dus gevonden, en de hinderpaal, welke de loffelyke zucht der Overheden altydt belet hadt,

hadt, gelukkig weggenomen zynde, was de naaste zorg, eene plaats aan te wyzen, daar de gronden van 't gebou dezès Tempels zouden gelegd worden. Al ontbraken ons andere bewyzen, diewe echter in overvloedt hebben, zo zoude nochtans de deſtigheit der woonplaatſe, waarheen de Utrechtsche Zanggodinnen overgebracht zyn, genoegzaam doen blyken, dat zy, die aan 't roer van onze Stadtsregering zaten, de oefeningen der wysheit altydt in hoge waarde gehouden hebben. Want alhoewel er een ruim getal van kerken voorhanden was, die na 't uitbannen der beuzelachtige fabelen geſloten zynde, vervielen, en geene daarvan onwaardig was, om tot eene woning, overeenkomſtig met de deſtigheit der vrye kunſten, te kunnen gemaakt worden; hebben zy echter geoordeelt, dat het de eerbiedt, die zy er voor hadden, en de eer der kunſten zelve betamelyker zou zyn, dat aanzienlyke vertrek naaſt deze hoofdkerk ſtaande aan de Zanggodeſſen ter woning te bereiden, in 't welke niet alleen de kanunnikken van de vyf kapittelen plachten te vergaderen, om over zaken hun gemeene belang betreffende te handelen, maar ook de

hoge vergadering der Edelmogende Heeren Staten van dit landſchap belegt wert, als er over zaken die 't geheele land raakten, moeft geraadpleegt worden; en 't welk daarenboven toteen geheiligt vertrek voor alle bontgenoten gemaakt was, doordien de gezanten der Nederlanden na 't bevryden van de Spaanſche dwingelandye daar byeen gekomen zyn, en de wetten van het Utrechtsche verbont, de *Unie* genaamt, ſtrekkende tot verdediging van de vryheit des vaderlands, ter goeder ure vaſtgeſtelt hebben. Geloof gy wel, zeer geachte Toehoorders, dat het buiten Godts wonderbaarlyke beſtierung gebeurt zy, dat in die zelve plaats, daar eertyts de hoogſte landdagen onzer *Provincie* gehouden; daar de gronden van de herſtelde vryheit der vereenigde Nederlanden gelukkig gelegd, en de heilzaamſte wetten tot hare verzekering gemaakt waren, naderhand die wetenſchappen geleert wierden, waardoor de menſch van den gemeenen hoop der burgeren onderſcheiden, en waardig gemaakt wort, om alle foorten van regeering en eeraampten te bekleden, en die hem veffens oene machtige liefde tot de vryheit inboe-

bedzamen? Ik twyffele geenzins, of allen die er opgelet hebben, zullen met my oordeelen, hoe ons door dit gelukkige voortreken aangevoont zy, dat zo lang wy dit Pallasbeek, onzen voorouderen van den Hemel toegezonden, met behoorlyke zorgvuldigheid bewaren, en in schuldige eerbiedt houden, het Utrecht noch heel Nederland ooit zal ontbreken aan mannen, die met een' ryken voorraad van allerlei kennis voorzien, bekwaam zullen zyn om het roer van 's Lands regeeringe wyffelyk te bestieren, en alle moeite zullen aanwenden, om het dierbaarste part van den waren Godtsdienst en Vryheit, hun van de voorouderen overgelevert, onvermindert, ja eerder verbeterd, aan de nakomelingen overteleveren.

Het was in 't vierendertigste jaar der laatste voorledene eeuw, toen dit alles wyffelyk geschikt zynde, de achtiende van hooimaant tot de plechtige inwyding van de *Illustre* school vastgesteld wêr. De geschichtboeken der oude tyden verhalen, dat, wanneer men te Rome tydning kreeg, dat de Moeder der Goden uit Afriek gemaakt, in den mont van den Tyber aangeko-

men ware, het beelt der Godinne met de handen van den jongeling *P. Scipio*, tot dezen poſt verkoren, in hare woonplaatſe zy overgebracht, terwijl de gantsche burglary haar als een eenig man te gemoedt liep, en overal, daar zy voorby gedragen wert, een rookvat met brandenden wierook voor de deuren geplaatſt was. Maar hoe veel beter de Wysheit is, dan een ſleen, dien de Romeinen als de Moeder der Goden eerden, met zo veel te deſtiger ſtoet hebben de Utrechtenaars dezen gelukkigen dag ook geviert: alzo zy de Wysheit niet door de handen van eenen jongeling zonder ampt of waardigheid, maar door de Burgemeesters zelfs, onder geleide van de heele Grootachtbare Vroedschap, lieten inhalen; enze in hare geheiligde woonplaats brachten, terwijl niet alleen eene ontelbare menigte burgeren, die het reukwerk van godtvruchtige wenſchen hemelwaart deden opryzen, dat het Gode mochte behagen de onderneming der Overheden te zegenen; haar te gemoedt togen; maar ook de Edelmogende Staten zelfs, alsmede de Edele Raadtsheeren van 't hoge Gerrechtshof, den trein verzelden. Terzelver tydt heb-

hebben zy vyf op 't allerkeurigst uitgezochte mannen plechtelyk ingehuldigt, welke in en uitlanders zouden leeren, hoe men deze Godesse heiliglyk dienen; en hare genegenheit winnen moest. Door wier wakkere zorg en nyvere vlyt het nieugeftichte School ook, niet zachtjens of na eene reex van veele jaren, maar als eenslaags, zonder de kintsche zwakheden te ondergaan, volwaffen, anderen in mannelyke sterkte gelyk geworden is, en menige Akademie zo zeer in luister overtroffen heeft, dat de naam van *Gymnasium* of *illustre* School haren roem en deftigheid voortaan fcheen te kort te doen. De Heeren opzienders der Scholen dan met blydſchap ziende, dat de eerſte beginſelen boven hunne verwachting waren uitgevallen, en willende de pogingen van hunne voedſterling, die met allemacht ten hoogſten top der vermaartheit ſtreefde, voortzetten, hebben met toeftemming en octrout der Edelmogende Heeren Staten van Utrecht, aan wien 't alleen ſtont, om den naam van Akademie en de voorrechten die aan geene andere Schule, dan aan een Akademie eigen zyn, te verleenen, het beſluit genomen, om het *Gymnasium*,

naſium, voor 't verlopen van de twintigſte maant zyner inwyding, in eene *Univerſiteit* te veranderen, of, op dat ik my van de woorden eenes vermaarden redenaars bediene: zy zyn te radè geworden om haar kapelletje, dat vele grote Tempels in luiften te boven gong, tot eenen allervoelmaakſten en heerlykſten Tempel te verbeffen. Ik kan met woorden niet uiten, toehoorders, met hoe groote genegenheit van de Edelmogende Heeren, met wat luifter van de Grootachtbare Stadt-regeering, met hoe groote vreugde der burgeren, met wat talryke menigte vrinden en geburen, alom toevloeiende om de ongewone ſtoet te zien, de plechtigheit der inhuldiging, op heden eene eeu geleden, verricht zy, daarom zal ik in 't kort zeggen: alles is toen ter tydt met des te groter toefſtel verricht, hoe groter vruchten men zich met recht van eene Akademie dan van een *Gymnaſium* beloofde.

De hoge Schola op deze wyze geſticht zynde, meenden de weldadige Heeren opzienders echter noch niet, datze nu alles verricht hadden, wat van hun vereiſcht wiert; maar oordeelden, dat dees'voedſterling met alle die midde-

de-

delen te voorzien ware, die er nodig geacht worden om ieder wetenschap met gemak te kunnen leeren en opgang te maken. Onder deze middelen, welke voor alle deelen der letteroefeningen dienstig erkent worden, wort met recht een openbaar boekvertrek gerekent; waaruit alle liefhebbers der vrye kunsten, het zy meesters of leerlingen, als uit eene onfeilbare schatkamer van alle soort van geleertheit hun' voorraad moeten halen. En op dat de geneeskunde met de behoorlyke zorgvuldigheid voortgezet zou kunnen worden; hadden de liefhebbers van deze voor 't menschedom zo nuttige kunst een' tuin van noden, waarin alle soorten van kruiden en geboomte, die uit den vruchtbaren schoot der aarde, zo in onze, als de verafgelegenste landen, voortkomen, neerstelyk opgekweekt wierden. Insgelyk hadden ze een roeneel nodig, waarop de Leermeeesters der geneeskunst door 't ontleden der dode lichamen het wonderkustig gestel van 't menschelyk lichaam, benevens de oorzaken van deze, en de geneesmiddelen voor andere ziekten, konden aanwyzen. Noch ontbrak er een stookhuis,

F

om

om den aart, eigenschap, en inwendige gesteltheit van ieder stoffe door 't vuur te onderzoeken, en door toedoen van 't zelve vuur de bereiding der geneesmiddelen te kunnen leeren. Voorts, op dat de Leeraars der wysgeerte hunne leergierige jeugt in alle deelen daarvan beter konden onderrechten, was er een toneel oprechte, waarop men de wonderwerken, welke de eindeloze macht Godts in de natuur gelegd heeft, hadt natespeuren, en hare geheimen, met naaukeurigheid onderzocht, voor de toezinders openteleggen: dan was 'er een hoog verheve wachttoren aantewyzen, van waar men 's hemels en der sterren loop met onvermoeiden vlyt konde waarnemen. Lustte het my van ieder dezer dingen, met welken de oplettende zorg der Overheden onze hoge School zo heerlyk voorzien heeft, naar verdiensten en waarde te spreken, het gedult zoude u, toehoorders, my de tydt, stem en krachten eerder, dan de stof, begeven.

Ik hadde hier wel by mogen voegen, hoe de voortreffelyke Heeren Opzienders het niet te gering geacht hebben, hunne zorg mede te bestee-

besteden aan dingen, welke den onervarenen te beuzelachtig en beneden de waardigheid van aanzienlyke mannen zouden toefchynen, hoewel de dagelyxe ondervinding leert, dat ze voor een welgestelt school zeer dienstig zyn: En hoe zy met dezelfde mildadigheid, waar mede ze al het overige bezorgden, ook te weeg gebracht hebben, dat het den edelen jongelingen, die de kennis van de beste wetenschappen in deze oeffenscholen der wysheit stonden te verkrygen, niet aan gelegenheit ontbrake, om die lichaams oeffeningen te leeren, welke aan luiden van aanzienlyken huize afkomstig, en fatsoenlyk opgevoedt, passen, en dus het verstant, door de langdurige inspanning stomp geworden, met geoorlofde uitspanningen en spelen weder optescherpen. Dat zy hierom verscheide oeffenscholen aangelegt hebben, daarze in de kunst om te paart te ryden, alsmede in 't schermen, van meesteren, daartoe met eene jaarlyxe wedde van stadswegen aangestelt, konden onderwezen worden: En hoeze ten dien einde eene de heele werelt door vermaarde maliebaan deden aanleggen, waarin de voedsterlingen onzer wel-

dadige moeder, door 't lang liggen op de boeken en door 't nachtarbeiden vatfig en mufge worden, zich weder konden verluchten en verkwikken. Weshalve zy ook deze baan van ter zyden met eene achtdubbele ry lindebomen fierlyk in 't verbant fttaande, bepoot hebben, op dat de leden der hoge Schole onder de lommer van deze vermakelyke boſſchadje, door de dichte groente voor de hete zonnestralen beſchut, zouden kunnen wandelen, of op de hier en daar gezette banken ruftende, met hunne tydgenoten en medeleerlingen praten. Maar het beſtek van tyd, waaraan een redenaar pleegt bepaalt te worden, voor 't grootſte gedeelte verlopen, waarſchout my de zeilen in te halen, en 't geen er noch overſchiet, liever tot het verhaal van 't Akademie zelven te beſteden.

Nu juichte Utrecht met reden over zyn' waren gelukſtaat: Nu kon het zich beroemen, met uitnemenden luifter verkregen te hebben, dat ze zelfs altydt geoordeelt hadden noch aan hun geluk te ontbreken: Nu mocht onze Stadt by hare bontgenoten, dien het wonder dezer zake dede verzet ſtaan, het hoofd opſteken, en op dezen

dezen ongewonen en haar alleen toekomenden lof groot gaan, dat zy zo machtig was, om eene Akademie uit hare kas alleen te kunnen oprichten, terwyl elders gantsche lantschappen tot het stichten en onderhouden van andere Scholen, die er onderwylen hier en daar in de Nederlanden opgerecht waren, hun aandeel hadden moeten opbrengen: Ja dat ze zo mildadige Regeerders hadde, die deze School op stads kosten alleen, zonder onderstant hunner Lantgenoten, aannamen te onderhouden. Het School dan van zyn' kant oordoelende, dat het nu zyn post ware, de verwachting der Lantsvaderen, die het met zo veel moeite en kosten gesticht, en met zo vele hulpmiddelen en deilige sieraden uit der maten opgeschikt hadden, niet te leur te stellen, heeft dezelve terstont by uitstek beantwoort, en met menigvuldigde vruchten beginnen te vergelden. Want alwie van de burgers zyne kinderen aan de letteroefeningen overgaf, genoot er deze vrucht af, die voort ouders van veel waarde is, dat hy ze niet alleen met minder kosten t'huis onderhouden, maar ook, terwyl ze hunnen geest in 't Vaderlant met

meerder kennis fcherpende en verfierende, de leffen van Goddelyke en menfchelyke wetenfchappen inzogen, in eerbaarheid en matigheid opbrengen, en de zeden dergenen, die noch niet in ftaat waren om zich zelfs te regeeren, naar zyn goetvinden vormen en beftieren kon. Boven dien heeft dit letterperk terftont na zyne fichting een' zo groten naam verkregen, dat niet alleen de jeugt der ingezetenen begeerig wert om zich daarin te oefnenen, maar ook de uitlanders van alle kanten toevloeden, welke in andere Scholen de gronden der letteren gelegd hebbende, het licht van 't verftant door de ftralen van onze milde zonne wenfchten te vermeerderen, en hier aanwinnen, 't geen ze bevonden hun noch te ontbreken. Aan deze reden moet men toefchryven, dat sommigen onzer voedfterlingen reets in 't eerfte jaar van de fichtinge verwaardigt zyn, den lauwerkrans, zynde de hoogfte eer der geleertheit, en als eene beloning van uitgediende krygshelden, te ontfangen. Ik vergenoege my uit hun getal alleenlyk den wakkeren jongman JUSTUS KRIEX, een' Vries van ge-

geboorte, te noemen; welke, omdat hy in 't eerste jaar der Akademie 't eerst van allen in 't openbaar tot meester in de Rechten bevordert was, door de mildheit der Ed. Grootachtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschap met eene buitengewone gifte van een' zilveren vergulden beker, zowel zwaar van gewichte, als zeer kunstig gewerkt, daarenboven ook met het burgerrecht beschenken wert, en zich hier met der woon nederzette. Zyne nazaten en nabestaanden, met de hoogste waardigheden in Stadt en Staat bekleedt, zienwe hier tegenwoordig voor onze ogen. Uit dien ongemeenen toevloedt van vreemdelingen tot deze Moeder der geleertheit trokken de overige burgers dit voordeel, dat die zich met den koophandel, winkels en ambachten geneerden, meerder gelegenheit kregen, om een eerlyk bestaan te hebben, van het geen ze aan de studenten leverden. Ja's Lants kas zelf bespeurde wel haast, dat de talrykheit der hoge Schole haar inkomen vermeerderde; doordien niet alleen de ouders, welke hier voor eenen tydt lang waren komen wonen, om hunne zoons onder hun oog en opzicht aan de

de letterbezigheden opteofferen, dezelve lasten met de overige ingezetenen moesten betalen; maar ook de burgers uit de menigte der genen, die den Utrechtschen tempel bezochten, winst trekkende, naar mate van de middelen, welke ze door hunne neerfligheit allengs over wonden, groter schatting en verdubbelde lasten zeer gewillig opbrachten. Vervolgens ontvondt ze ook, dat door 't aanwassen van 't getal der inwoneren, de levensmiddelen overvloediger dan eertyts toegevoert en verteert worden; de inkomende rechten en tollèn jaarlyk duurder werden verpacht.

Wil iemand nu de oorzaken nagaan, welke te weeg gebracht hebben, dat de Utrechtsche jonggeborene *Pallas* zo schielyk opgeschoten, andere oudere en voortreffelyk bloejende in sterkte en vermaartheit gelyk geworden is; hy zal bevinden, dat men het ten deele aan de gelegenheit van de stad zelve moet toeschryven, wiens ware gesteltheit door niemant beter beschreven is, dan die gezegt heeft: *dat zy als door de hand van de kunstige natuur zelve daartoe gemaakt is, om de leeringen der wysheit in 'baren schoot te ont-*

ontfangen en te koefteren: ten deele aan de uitnemende moeite der Heeren Schoolbestierderen, welke alle zielsvermogens daartoe aanwendden, opdat niet alleen zodanige Leermeefters van alle oorden in dit Letterperk mochten beroepen worden, van wien men te wachten hadt, dat zy door hun verftant en geleertheit alom beroemt, zynen luifter wyd en zyd ftonden uittebreiden; maar ook zorg droegen, dat die dingen, welke tot den opfchik en 't toebrenge van meerder gemak aan deze Kweekfchole konden dienen, mildelyk bezorgt wierden. Indien ik dit alles ftuk voor ftuk wilde ophalen; daar ware geen einde aan myne redevoering. Doch dewyl de grote *Graevius*, eertyts het voornaamfte fieraadt onzer Akademie, haren vyftigften geboortedag vierende, genoege aangetoont heeft, *dat er nauwelix eene plaats in de werelt gevonden wort, waarin de Zanggodessen deftiger of aangenamer konden wonen, of heiliger en lieffelyker geeërt worden*; vreze ik, Toehoorders, dat ik by u allen van grote vermetelheit zou verdacht worden, als ik het grootsche van zyne welſprekenheit met myne ftamelende tonge meende te

G

kun-

kunnen evennaren, of met wankelenden voet de stappen van zo groot een' man wilde volgen. Darenboven, dewyl de lyst der hoogleeraren in alle wetenschappen, die gedurende deze eerste eeuw hier gestaan hebben, binnen het klein gedeelte van een uur, dat er noch overig is, niet kan opgemaakt, nochte hun lof en verdiensten opgehaalt worden, zal ik de opheldering van deze ryke stoffe aan andere verstanden overlaten, en in 't kort trachten aantetonen, dat Godt ons in het tydperk dezer laatst verlopene vyftig jaren niet min gunstig is geweest, dan in 't voorgaande, en dat de Akademie en hare Bestierders ondertusschen met eenen loffelyken yver, elk om srydt hun best gedaan hebben; de eerste, om de goede verwachting der Heeren niet te leur te stellen, maar den verkregen luister staande te houden; de anderen, om alles overvloedelyk toerebrengen, wat eene zo vruchtbare Moeder tot sieraadt en nuttigheit kon strekken.

Gedurende dezen gantschen tusschentydt van vyftig jaren is onze hoge School door Godts goedheit in eenen zeer gerusten staat geweest. En daar het eerste vyftigtal van jaren dermate
met

met de rampen van den Franschen oorlog, die den Staat zelven op 't heftigste deden dreunen, overvallen was, dat de Voedster der studien zelf schier versmoorde, ten minsten de klare beeken der wysheit, die uit hare borsten vloeiden, voor eene poos uitdroogden; hebben wy in tegendeel dit zeldsāme geluk van tyden beleeft, dat het gedruisch der wapenen de stem der onderwyzenden nooit verdooft, nochte de jeugt, in den dienst der Zanggodessen bezig, genootzaakt heeft eene veiliger schuilplaats te zoeken: maar datwe, hetgeen er in de oorlogen omgong, die onze Vaders des vaderlants genootzaakt waren voor de behoudenis van 't gemeene best een en andermaal te voeren, meer door berichten van buiten gehoord, dan ons gezicht met dat droevige schoufpiel gekwetst hebben. Deze rust is mede door geene inwendige oneenigheden onder de Leeraars gestoort. Want alſchoon er eenē eindeloze verscheidenheit van gevoelens in ieder wetenschap is, zyn evenwel alle stribbelingen, zo er al eenige waren, met zodanige gematigheit en zedigheit gedreven, datze niet alleen aan 't gemeene belang nooit tot nadeel

strekten, maar veel eer stof tot nieuwen aanwas der Schole gaven. Ook is dit geenzins voor het minste deel van voorspoed te rekenen, dat dees' Tempel der wysheit, opgericht, om 't goddelijke geschenk van een' waarachtiger godtsdienst te bewaren en te verheerlyken, de heiligheit van de leere, zyner zorge en bewaringe toevertrout, in deze laatste vyftig jaren zo wel als in de eerste, ongeschonden heeft behouden. Dat de toeloop van leerlingen tot dit huis van kennis, die met waarheit wort opgegeven in de eerste helft der eeuw groot geweest te zyn, in deze tweede by uitnemenheit talryk zy geweest; kan ons Akademieboek getuigen: uit wiens aantekeningen men kan opmaken, dat het getal der genen, die in dit voorgaande tydperk door onze gulle Moeder tot meesters bevordert zyn, over de duizent bedrage: maar dat'er in 't volgende eens zo veel met die eere begiftigt, uit haren schoot voortgekomen zyn. Wy hebben ook bevonden, dat hier niet alleen naartoe gekomen zyn luiden van fatsoenlyke afkomst, die door middel van de edele wetenschappen zich in staat zochten te stellen om de kost te winnen: maar

wy

wy kunnen ook roemen, dat men hier een groot getal Heeren van hoge geboorte gezien heeft; waarvan sommigen de eersten onder de jongmanschap van hun volk, anderen zelfs reets regerende Vorsten waren. Indien wy alle die genen, welke pronkten met eertytels van Baroenen, Ridders, Graven of Prinsén, wilden optellen, die we weten dat uitgelokt door de vermaartheit dergenen, die de leergierige jeugt in allerhande vrye kunsten onderwezen, en ons nu door den doot, of door eene naburige Akademie ontruikt zyn, van alle kanten tot onzen Utrechtschen Tempel toevloeiden, wy zouden schier alle met name moeten noemen, of die zelfs, of wier vaders de hoogste waardigheden aan Keizerlyke en Koninglyke hoven bekleedt hebben, en ten deele noch bekleden. Ja men zou eene lange lyst moeten oplezen van de meeste Vorstenhuizen, van Duitschlant en de naburige Ryken, als Zweden, Denemarken, Saxen, Brandenburg, Hessen, Holstein, Anhalt, Lichtenstein, Auersperg, Oostfrieslant, Furstenberg, Trautson, en ontelbare anderen. Doch om 't gedult myner behoorderen niet te veel

te vergen, zal 't kunnen volstaan, dat ik, in plaats van allen, alleen opnoeme de doorluchtigste Prinsen van Oranje, **JOHAN WILLEM FRISO**, Erfstadthouder van Vrieslandt en Stadthouder van Groningerlant, en zynen eenigen zoon **WILLEM KAREL HENRIK FRISO**, die den tytel van Stadthouder van Gelderland by de hoge waardigheden zyns vaders gevoegt heeft. De vader is in zyn vyftiende jaar gaande, de zoon zefstien jaren oud zynde, te Utrecht gekomen, om hun verstant met die kunsten te voorzien, door wier toedoen zy het welzyn van het Gemeenebest, waarin zy leefden, zouden kunnen bevorderen; en de volkeren hun toevertrout op de beste wyze regeeren. En op dat niemant wane, deze eer zy mynen vaderlande by geval of zonder beleid wedervaren, zo wete hy, dat de vader naar Utrecht was gegaan, volgens het bestel en goetvinden van dien groten Helt **WILLEM DEN DERDEN**, welke geene kinderen hebbende, dezen neef, de voornaamste hoop van het overoude Nassausche Stamhuis, tot zynen erfgenaam verklaart hadt; maar dat de zoon hier geko-

komen was, volgens de keure van den doorluchtigen Vorst KAREL, Lantgraaf van Hessen, zyn' Grootvader en Voogt; welke ook zelf eertyts verscheidene zyner zonen, en onder dezelfde den oudsten, met name FREDERIK, nu Koning van Zweden en Lantgraaf van Hessen, naar Utrecht ter hoge Schole gezonden hadt, en daarom onzer leerwyze niet onkundig; moet aangemerkt worden deze Akademie boven andere uitverkoren te hebben. Onze *Pallas* zal ten allen tyde met uitnemende blydschap gedachtig zyn, hoe zy voornamelyk verwaardigt zy, dat men haar zo grote Vorsten toevertroude, welke reets in die jaren de liefde en 't verlangen hunner burgeren waren; en ze zal dit onder hare voornaamste sieraden rekenen, dat zy iets hebbe kunnen toebrengen, tot het opbeelden van 't verstant dezer Heeren, 't geen van nature zo gelukkig was, dat men 'er over verstant moest staan.

Niet tegenstaande eene overgrote menigte der edelste jongelingen dezen Lettermarkt bezocht, toonden zy echter een' bestendigen afkeer van die ondeugden, welke ten deele onder
eene

eene menigte uit verscheide volkeren byeen gevoegt, en nochtans door geen onderlingen bant van zamening verbonden, ten deele onder de onrype aan zich zelven overgelatene en ongebundene jeugt in zwang gaan. Des is de elders ongehoorde lof, welken onze Heeren Schoolbestierders zelfs gisteren aan de voortreffelyke burgeren onzer Akademie, in onze Raadtkamer toegelaten, hebben gegeven; wel waardig, omze ter kennis en geheugen van alle menschen aantehalen; namelyk hoe de Edele Grootachtbare Heeren Burgemeesters en Vroedschap hun gedrag dermate goedkeurden, dat zy goedgevonden hadden, hunne zedigheit op eene zeldsaame en nooit voor dezen op eenige Nederlantsche Akademie gebruikelyke wyze, met eenen buitengewonen denkenpenning, dien ze ter gedachtenis van dit Jubelfeest hadden doen slaan, te vereeren; en hunnen geeft daardoor teffens een spoor te geven, om van dit loffelyke padt der deugt niet aftewyken; maar op dienzelfen voet, dien ze tot hier toe gehouden hadden, voortgaande, de loopbaan van 't letterperk gelukkig te kunnen

nen voleinden, en niet alleen nuttige burgers van 't vaderlant, maar zuilen van staat trachten te worden.

Door deze en andere plichtbewyzingen meer, die ik zou kunnen ophalen, heeft de hoge School de klaar betuigde toegenegenheit der Heeren Bestierderen zoeken te behouden, zynde zy van hunnen kant ook nooit in gebreke gebleven, om den trouwen vlyt der eersten door allerhande weldaden te belonen, en ze met gelyke bereidwilligheit te voorzien van alle gerieflykheden, die tot eer en nut konden gedyen. Ik zou myne rede langer moeten rekken, dan de tydt toelaat, indien ik op orde wilde verhalen al de mildadigheit, die ze hun bewyzen, wien de wacht der Zanggodinnen aanbevolen is; en die ze te kost leggen, om hen te ondersteunen, die uit verre landen herwaart overkomen, om de Goddelijke wetenschappen te leeren: En 't ware my ondoenlyk, om 't in zo een kort bestek te brengen, als ik met behoorlyken omtrek van woorden naar waarde van de zaak wilde afschilderen, met wat goedgunstigheit zy aanstonts na 't vieren van 't eerste halve Eeufteest onzer Schole

H

jaar-

jaarlyx tweehondert guldens hebben doen vaststellen, tot vermeerdering van de openbare boekzale, en met wat gedenkwaardige mildheit zy deze jaarlyxe somme, nu zes jaren geleden, tot vyfhondert guldens verhoogt hebben. Myne redevoering kende perk noch paal, indien ik vervolgens daarbyvoegde, hoeveel schats zy voor weinig jaren besteedt hebben tot aankoop van een' nieuwen Akademietaun, en tot opmeringe van winterhuizen, broeibakken, onderaartsche kaggels, en wat verder vereischt wort tot aankweekinge van bomen en kruiden, gewoon een zachter lucht te genieten, hoeveel tot het bouwen der huizen, geschikt tot de woninge van den zeer beroemden Heere, onzen Amptge-
noot, wien het opzicht en kweking der planten is opgedragen, en tot huisvesting van den hovenier, welken de bewaring van den tuin is aanbevolen; hoeveel er te koste zy gelegd in 't opbouwen van het deilige paleis, agter den tuin gelegen; in wiens verscheide vertrekken het stookhuis en toneel der ontleedt en natuurkunde, als in cene aanzienlyker plaatse zyn overgebracht; en hoeveel, om den sterretoren

te

te vernieuwen, tot een gemakkelijker gebruik toetebereiden, en alle deze gebouwen met dien nodigen toefstel en werktuigen te voorzien, zonder welke geene van die kunsten met vrucht kan onderwezen of geleert worden. Het zy my geoorloft met korte woorden te zeggen, dat men niet lichtelyk elders mildadiger Voorstaanders der Kunstgodeffen zal vinden.

Indien het, Edele Grootachtbare Heeren Burgemeesters en Vroedschap, onze Akademie nodig achtte, u door myne redevoering te laten atboedelen, dat het u mochte behagen, deze weldadigheid bestendig en eeuwigdurende te maken, zy zoude u gtotelyk verongelyken; want zo doende zou zy uwe vaderlyke genieghenheit jegens uwe eenigste dochter, waarvan we zo veel en grote blyken aan alle kanten hebben, schynen in twyfel te trekken. De onnoemelyke kosten, waarmede gy haar onderhoudt, de uitnemende weldaden, met welke gy ze dagelyk overlaadt, deze overprachtige zwier, en kostelyke roefstel, dees blyde feestdag, waarmede gy haren hondertjarigen geboortedag vereert, terwyl de aanzienelyke vergadering van
H 2 in

in en uitlanderén, die my t'hans omcingelt, tef-
fens in verwondering opgetogen is, tefkens van
vrengde in de handen klapt, strekken haar zo vee-
le onderpanden, dat de zonderlinge liefde, die
gy haar toedraagt, nooit zal verkoelen. Zy zet
my veel eer daartoe aan, dat ik op dezen aller-
grootsten en plechtigsten dag opentlyk uit haren
name verklare, hoe zy alle bedenkelyke dank-
baarheit verschuldigt zy, vooreerst aan die gro-
te helden, uwe voorouderen, alzo zy alle zwa-
righeden, van alle kanten door de benyders in
den weg gelegd, overwonnen hebbende, door
hun wys beleidt en krachtdadige werkinge te
weeg gebracht hebben, dat hare lieffelyke woo-
ning in deze zeer vermakelyke hoofdstat van ons
lantschap gevestigd is: vervolgens aan u, Edele
Grootachtb. Heeren Schoolbestierders, door-
dien gy uwe eer in 't naarmolgen van 't voor-
beeld dezer uitmuntende mannen gestelt, en
gewilt hebt, dat hunne menigvuldige weldaden
met een' krachtigen stapel van nieuwe opgehoopt
wierden. Uit haren monde dan sprekende doe
ik u allen te zamen, en ieder in 't byzonder, ten
dage van dit Eeufteest in 't openbaar de dankzeg-
ging,

ging, die zy ten hoogsten verschuldigt is, voor al het goede, 't geen zy nooit zal vergeten te roemen van uwe mildheit ontfangen te hebben. En hoewel UEd. Grootachtbaarheden de bewustheit zelf, van 't werk tot nut van Lant en ingezetenen aangelegt te hebben, voor de beste beloninge houden, neemt my echter, bidde ik, niet kwalijk, dat ik uit name van onze Schole belove, het geen gy, toegevenste Vaders, als de eenigste vergelding uwer gunste, en de eenigste wederbetuiging van genegentheit en plicht van uwe gehoorzaamste dochter met recht eischt en verwacht, dat zy altijd zorgvuldig haar best zal doen, om in der daadt eene vruchtbare moeder der goede kunsten te kunnen genoemd worden, en het dubbele beschermbeelt des vaderlants, namelijk de Vryheit en Godtsdienst, welke nootzakelijk moeten welvaren, zo lang het met de vrye kunsten welgaat, onbesmet en ongeschonden bewaart, en aan den nakomeling overgelevert worde.

Maar wierdt het my, Ed. Grootachtb. Heeren Schoolbestierders, vergunt, ook myne dankzegging by die van onze Akademie te voe-

H 3 gen,

gen, ik haalde in deze talryke algemeene volkvergadering alle weldadigheden op, waarmede gy my uwen burger en inboorling, twintig jaren herwaart telkens overladen hebt; doch inzonderheit, dat gy my, zonder dat ik er omkuip- te of rond gong, in dit gedenkwaardige jaar andermaal het opperbestier uwer Akademie hebt opgedragen: en ik poogde u met des te nadruk- kelyker woorden daarvoor dank te zeggen, hoe minder ik gelove, dat my ooit gelegenheit zal vergunt worden omze met der daadt te kun- vergelden. Doch het is aan den eenen kant niet geoorloft myne byzondere zaken met de open- bare te vermengen, aan den anderen wete ik, dat uwe heuschheit zich vergenoegt met de ver- klaringe van een dankbaar gemoedt over uwe weldaden. Daar valt dan nu noch maar eene zaak aftedoen, namelijk, dat ik den zeer ver- maarden Heer **PIETER WESSELING**, by u daar toe benoemt, tot Opper *Rektor* van uwe Akademie, voor dit nieuwe eeujaar, waar in we nu treden, verklare.

Dus ben ik d'eerste, die u, hooggeleerde Heer, met dit eerampt, het grootste dat onze orde kan te beurt

beurt vallen, van herte in 't openbaar geluk wensche, en 't Rectors ampt nederleggende, geve ik u den scepter van 't gebiedt der Akademie voor het volgende jaar over. Ik kan niet ontveinsen, hoe het my tot overgrote vreugde strekke, dat, gelyk ik in mijn eerste Rectorship tot opvolger gekregen hebbe den vermaarden Heer KAREL ANDREAS DUKER, mynen Amptgenoot in de talen en historie, gy ook nu, hooggeleerde Heer, my op dezelve wyze in myn tweede Rectoraat staat te vervangen, welke hem, die achteen jaren lang mijn gewenschte Amptgenoot is geweest, en nu om zyne jaren de gezochte eerlyke ontslaking van den arbeid heeft verkregen, zydt opgevolgt. Want dat onze waardigheden aaneengeschakelt worden, merke ik aan als een voorteken, dat dezelve ongeveinsde vrintschap, dezelve eensgezintheit, welke tusschen hem en my altydt heerschte, ook onder ons bestendig zal blyven. Deze myne blydschap wort grotelyx vermeerderd, door de waardigheid en 't aanzien, 't geen onze Ed. Groot-achtb. Heeren Opzienders aan onze letteren byzetten, met het zo te schikken, dat ik de laatste Rector van onze eerste Akademi-

mische eeuw, gy de eerste van de aanstaande, moest zyn. Godt geve, dat niet alleen dit nieu ingetredene jaar van uw Rectorfchap, maar eene ontelbare reex van onmiddelyk volgende, voor dezen Tempel der geleertheit gelukkig, voorspoedig, en gezegent mogen zyn, en dat zyn lof en roem onder uw bestier meer en meer wasse en aangroeje.

Tot besluit zeggen we U, o Zonder Gerechtigheit, eeuwig dank, dat gy deze Akademie, uwer Godtheit toegewyd, door de kracht uwer warmte hebt gelieven te koeften, en te maken, dat zy gedurende de voorledene eeuw menigvuldige vruchten heeft kunnen voortbrengen. U betalen wy plechtiglyk de geloften, door onze voorouders gedaan. U smecken wy ootmoediglyk, verlicht toch de herten onzer Bestierderen door uwe stralen, by 't ingaan dezer nieuwe eeuw en veele volgende, opdat zy zodanige besluiten nemen, die tot uwer eere en tot nut der Schole mogen strekken! Verlicht, biddenwe, de zinnen der genen, die anderen in allerhande wetenschappen lessen geven! Verlicht, biddenwe, het verstant van de jeugt,
tot

tot alle foort van leeringen toegewydt! Over-
stroom ons allen met de onuitputtelyke fontei-
ne uwer wysheit, begunstig ons met het aan-
blazen van uwen goddelyken geest, en sta ons
dien lof en eer gunstiglyk toe, dat de Utrecht-
sche Akademie eene onophoudelyke Kweek-
school van Staat en Kerke zy, waaruit dagelyx
mogen voortkomen mannen, welke tot de re-
geering bevordert, de vryheit ongekreukt be-
waren; en tot kerkelyke bedieningen beroepen,
het onwaardeerbare pant des Godtsdiensts, van
al het vuil der bygelovigheid gezuivert, zonder
eenige smet aan de nazaten overleveren! Zo
zullen onze naneeven na het gelukkig eindigen
der eeuwe, die wy onder uwen goddelyken ze-
gen beginnen, U hunne geloften met dezelve
plechtigheit betalen.

E I N D E.

I

LYST DER PROFESSOREN

In alle wetenschappen, die te Utrecht, ten deele in de *Illustre* Schole, den 17. Jun. in 't jaar 1634. gesticht, ten deele op de Akademie, den 16. Maart 1636. ingewyd, gestaan hebben.

- I. ANTONIUS MATTHAEUS, geboren te Herborn, den 27. Dec. 1669. Ordinaar Professor in de Rechten, van de Geldersche *Illustre* Schole te Harderwyk, daar hy denzelven post bekleedde, beroepen op den 10. Febr. 1634. heeft zyn Ampt den 17. Jun. aanvaard met eene intrede *over de wysheit van 's burgerlyke Recht, tegen de kwaadspreekers*. Wort Professor *primarius* in de Rechten verklaart, op den 8. Maart 1641. Rectör van de Akademie gemaakt in de jaren 1642. 1653. en 1654. Overleden den 25. Dec. 1654. Zyne nagedachtenis geviert met eene lykrede door den Heer Berkringer, op den 4 Jan. 1655. daags na de begraafnis.
- II. ANTONIUS AMILIUS, geboren te Utrecht, den 20. Dec. 1589. Ordinaar Professor in de Historie en Staatskunde benoemt den 30. Dec. 1633. aanvaardde zyn dienst op den 17. Jun. 1634. met eene intrede *over de nieuw en pryswaardige onderneming van de Vroedschap, als mede over de nuttigheit van de lezing der bysiorie*. Wort tot Rectör der Hoge Schole aangesteld in de jaren 1644. en 1659. sterft den 12. Nov. 1650. De lykrede is over hem gehouden door Berkringer op den 21. Nov. daags na de begraafnis.
- III. JUSTUS LIRÆUS, Ordinaar Professor in de talen en welsprekenheit benoemt den 23. Dec. 1633. doet zyne intrede met eene redevoering *van 's nut en waardigheit der letterkennis*, op den 18 Jun. 1634. Overlydt den 1. Nov. 1645. De lykrede over hem gehouden door Senguert, den 14. Nov. weinige dagen na zyn doodt.
- IV. HENRICUS RENERIUS, te Hooi geboren in 't jaar 1593. en Ordinaar Professor in de Wysgeerte, hier beroepen van Deventer, daar hy denzelven post bekleedde, den 15. Jan. 1634. Houdt zyne intrede op den 18. Jun. *van de lezing en oeffeningen der Wysgeerte*. Stierf de eerste van alle Utrechtsche Hoogleeraren, den 8. of 9. Maart 1639. Aemilius doet de lykrede op den 18. derzelver maant, daags na de begraafnis.
- V. GISEBERTUS VOETIUS, geboren te Heusden den 3. Maart, naar den Gregoriaanschen styl, 1589. ordinaar Hoogleeraar in de H. Godtgeleertheit en Hebreeusche tale; hier beroepen van Heusden, daar hy den Predikdiënt waarnam, op den 9. Jun 1634. Heeft zyne intrede gedaan den 21. Aug. met eene plechtige redevoering, *van de godtruchty by de wetenschap te voegen*. Wort tot Rectör van de hoge Schole aangesteld in de jaren 1641. 1660. 1671. en 1675. Overleeft alle de vaders van de Dortsche kerkvergaderinge, en sterft den 1. Nov. 1676. De lykrede gehouden door Essenius den 10. Nov. twee dagen na de begraafnis.
- VI. BERNARDUS SCHOTANUS, geboren te Franeker in 't jaar 1598. ordinaar Professor in de Rechten en Wiskunst, van de Akademie van Franeker, daar hy 't burgerlyke Recht onderwezen hadt, beroepen den 27. Aug. 1635. hielt zyne inhuldigingsrede, *van de Welgesteltheit der Scholen*, op den 3. Nov. Wort de eerste Rectör op onze Akademie verklaart, in 't jaar 1636. en dat ampt vier achter een volgende jaren op hem verlengt, tot den 16. Maart 1641. wanneer hy naar Leiden vertrok, om daer 't Recht insgelyx te onderwyzen. Men wil dat hy daar ook, den 5. Oß. 1652. overleden zy.

LYST DER PROFESSOREN.

- VII. WILHELMUS VAN DER STRATEN**, een Utrechtsnaar, Heer van Wil-
 liskoop en Kortheswyk, geboren 1593. benoemt tot ordinaar Professor in de
 Pratyk der Genees- en Ontleedkunde, den 22 Febr. 1636. Aanvaart zyn beroep
 den 17. Maart met eene plechtige rede, waarin hy toonde, *hoe vermakelyk, nuttig*
en mooglyk het zy zich zelf te kennen door de ontleedkunde. Wort met den tytél van
 eersten Proffessor in de Geneeskunst vereett den 6. Oct. 1641. Met het Reetor-
 schap 1643. Lyfsaats geworden van Frederik Henrik Prins van Oranje 1646.
 trekt hy naar den Haag, en heeft hetzelfde ampt bedient aan de hoven van Wil-
 lem den tweeden en derden. Eindelyk is hy tot Vroedschap en Burgemeester van
 Utrecht verkoren, den 16. Apr. 1674. en overleden den 6. Nov. 1681.
- VIII. MEINARDUS SCHOTANUS**, geboren te Franeker den 13. Oct. 1593. tot Or-
 dinaar Hoogleeraar in de H. Godgeleertheit beroepen den 6. Apr. 1637. van Franeker,
 daar hy in denzelven post was. Treedt zyn beroep in, den 30. dertelver maant,
 eene redevoering doende *van 't woort Gods*. Stierf den 6. Apr. 1644. zyue ge-
 dachtenis geviert door Gysb. Voet den 16. Apr. daags na de begtaafnis.
- IX. HENRICUS REGIUS**, Een Utrechtsnaar, geboren den 29. July naar den
 Juliaanschen styl, in 't jaar 1598. extraordinaar Hoogleeraar in 't beschouwende
 deel der Genees- en Kruidkünde, benoemt den 10. Jul. 1638. Ingehuldigt den
 6. Sept. Ordinaar Professor geworden den 18. Maart 1639 verkrygt den tytél
 van Eerste hoogleeraar in de Geneeskunst, den 2. Dec. 1661. Tot Reetor der
 Akademie aangestelt in de jaren 1649. en 1662. Overlydt den 19. Febr. 1679. zyne
 lykrede gehouden door Graevius, op den 8. Apr.
- X. ARNOLDUS VAN GOOR**, geboortig van Meurs, buitengewoon professor
 in 't proefkundige deel der Wysgeerte, beroepen den 11. Jul. 1638. Aanvaart
 zyn beroep met eene plechtige redevoering, den 6. Sept. Tot Rector van
 Meurs by den Prins van Oranje aangestelt, legt het Leeraarsampt op den 8.
 Oct. in 't zelve jaar neder.
- XI. ARNOLDUS SENGUERT**, een Amsterdammer, tot buitengewoon Professor
 in de Natuur- en Overnatuurkunde benoemt den 11. Jul. 1638. Doet zyne intre-
 de met eene redevoering, den 6. Sept. Wort ordinaar Professor den 11. Maart
 1639. Verkrygt den eertytel van voornaamste Professor in de wysgeerte, den 19.
 Febr. 1644. Tot Reetor van de Akademie aangestelt 1645. Naar Amsterdam be-
 roepen, om aldaar in de *Illustre Schole* de wysgeerte te onderwyzen, wort hy ont-
 slagen den 28. Febr. 1648. En sterft daar den 26. Febr. oude styl, 1667.
- XII. MARTINUS SCHOOK**, geboren te Utrecht den 1. Apr. 1614. wort, na dat hy
 't eerst van allen met den tytél van Doctor, en wel in de Wysgeerte, op de on-
 langs gestichte hoge Schole te Utrecht, op den 29. Maart 1636. vereett was,
 buitengewoon Professor in de Wessprekenheit verklaart, den 11. Jul. 1638. En
 heeft zyne intrede gedaan den 6. Sept. Noch in 't zelve jaar op den 13. Oct.
 naar Deventer beroepen, om daar in de *Illustre Schole* lessen in de historie en
 Wessprekenheit te houden, is hy derwaart vertrokken. Vervolgens wert hy 1641.
 naar Groningen in de Wysgeerte beroepen, van daar tot Frankfort aan de Oder,
 alwaar hy ook gezegt wort in 't jaar 1669. gestorven te zyn.
- XIII. CAROLUS DE MAATS**, een Leidenaar, geboren den 25. Januar. 1597.
 wort tot Ordinaar Professor in de H. Godgeleertheit van Middelburg, daar hy
 predikant was, geroepen den 17. Nov. 1636. Maar noch de Overheit noch Ker-
 kenraad van die stad wilden hem op dat pas laten gaan. Doch daarna wederom
 beroepen den 14. Dec. 1639. kreeg hy ontslag, en aanvaarde zyn ampt den 2.
 Jun. 1640. met eene plechtige redevoering, *van den opbouw der Kerke Gods met ernst*

LYST DER PROFESSOREN.

- te bevorderen. Reëtor geworden 1647. Overleeden den 20. Apr. 1651. de lykrede over hem gehouden door Hoornebeek, den 30. derzelver maant.
- XIV. DANIEL BERKRINGER, een Paltser, geboren den 2. Febr. 1598. ordinaar Professor in de proefkundige Wysgeerte, beroepen den 27. Febr. 1640. Ingehuuldigt met eene plechtige redevoering den 2. Juny. *van de ingeschapene bekwaamheid des menschen, om te regeren, en zyne natuurlyke heerschappy.* Tot Profeëtor in de welsprektheit aangeslelt den 10. Apr. 1648. doende eene intreerede, *tot lof der Welsprektheit,* aanvaart hy dat beroep in 't zelve jaar. Reëtor van het Akademie geworden in 't jaar 1648. sterft den 22. Jul. 1657. zyne nagedachtenis met eene redevoering gevierd door den Hr. Leusden.
- XV. CYPRIANUS REGNERI VAN OOSTERGA, een Zwollenaar, geboren in 't jaar 1614. Is tot ordinaar Professor in de *Instituten* der Rechten benoemt, op den 3. Maart 1641. En heeft zijn ampt met eene plechtige redevoering aanvaart op den 19. derzelver maant. Wort tot *Professor Juris primarius* verheven, den 6. Apr. 1670. Tot Reëtor der Akademie aangeslelt in de jaren 1651. 1658. 1669. en 1677. Overleden den 25. Oct. 1687. de lykrede gehouden door van de Poll, den 2. Nov.
- XVI. JACOBUS RAVENSBERG, geboren te Groningen den 7. Dec. 1615. wort *professor extraordinarius* in de Wiskunst den 3. Maart 1641. aanvaart zyn' dienst met eene plechtige redevoering, op den 19. van dezelve maant. Tot ordinaar Professor aangeslelt den 19. Febr. 1644. met den tytel van professor in de natuurkunde vereerd den 10. Apr. 1648. sterft den 22. Apr. 1650. Berkringer deeld de lykrede, den 2. Mei, daags na de begraafnis.
- XVII. PAULUS VOET, Gysberts zoon, geboren te Heusden, den 7. Jun. 1619. benoemt tot extraordinaar professor in de *Mesaphysica*, den 17. Mei 1641. Doet zyne intreerede in de maant Junius. Tot ordinaar professor aangeslelt den 17. Jun. 1644. Krygt den tytel van Professor in de *Logica* den 10. Aug. 1648. wort ordinaar Professor in de Rechten, den 21. Apr. 1654. Treedt in zyn ampt met eene redevoering, gehouden in Mei. Tot Reëtor der hoge Schole verklaart, 1652. Zegent dit tydelyke op den 1. Aug. 1667. De lykrede over hem gehouden door Ant. Mathæus, Antoons zoon.
- XVIII. HENRICUS MOREELSEN, geboren te Utrecht, den 17. Dec. 1615. Ordinaar Professor in de Rechten, benoemt den 25. Maart 1644. Houdt zyne intreerede op den 25. Jun. *over 't bedendangsche gebruyk van de Romeinsche Rechtsgeleertheit.* Wort Reëtor der Academie 1646. Verkooren tot Raatsheer van 't hoge Gerechtshof dezer Provincie, legt hy 't Hoogleeraarampt met eene afscheidsrede af, op den 14. Apr. 1654. Vervolgens wort hy Vroedschap, den 26. Oct. 1661. En Burgemeester van Utrecht den 1. Oct. 1661. welk ampt hy twee jaren bedient hebben de, weder in 't hof keerde, en overleedt den 21. Mei 1666. De Hr. Graevius heeft de lykrede over hem gehouden, op den 29. Sept.
- XIX. JOHANNES HOORNBECK, een Haarlemmer, geboren den 4. Nov. 1617. is tot ordinaar Professor in de H. Godgeleertheit beroepen van Mulheim by Keulen, daar hy predikant was, den 13. Mei 1644. Doet zyne intrede den 10. Jul. met eene red. voering, *over de studie der H. Godgeleertheit.* Tot Reëtor van de Akademie aangeslelt 1650. Van hier naar Leiden in denzelven poëst beroepen, legt hy het Utrechtsehe Professoraat af, met eene plechtige afscheidsrede, *over de onderlinge gemeenschap der Kerken,* op den 3. Mei 1654. sterft den 23. Aug. 1666.
- XX. ISBRANDUS VAN DIEMERBROEK, geboren te Montfoort den 13. Dec. 1619. tot extraordinaar professor in de Geneeskunst beroepen den 8. Jun. 1649. aanvaart zyn beroep met eene intreerede, op den 6. Sept. Tot ordinaar professor verklaart

LYST DER PROFESSOREN.

- klaart den 7. Apr. 1651. Wort Reëtor van de Akademie in de jaren 1655. en 1668. Overleden den 6. Nov. 1674. de Heer Graevius deedt de lykrede over hem, op den 17. Nov.
- XXI. JOHANNES LEUSDEN, geboren te Utrecht, den 26. Apr. 1624. Wort tot *extraordinaar* Professor in de Hebreuschc tale benoemt op den 2. Jul. 1650. En heeft dat beroep geaanvaardt op den 6. dierzelfer maant, met eene redevoering *van het leven der Jooden*. Is den 3. Januar. 1653. tot ordinaar professor verklaart: en tot Reëtor der hoge Schole, in de jaren 1661. 1676. en 1693. Overleden den 30. Sept. 1699. Zyne nagedachtenis is den 12. Oël. met eene lykrede geviert, door de Vries.
- XXII. JOHANNES DE BRUIN, geboren te Gorkum, den 25. Aug. 1620 is beroepen tot *extraordinaar* Professor in de Natuurkunde en Wiskunst, den 21. Apr. 1652. welk beroep hy den 3. Jun. met eene plechtige redevoering aanvaarde. Wort ordinaar professor den 31. Maart, 1656. Reëtor der Akademie in de jaren 1663. en 1672. welke waardigheid hy ook in 't volgende jaar 1673. behouden heeft. Stierf den 21. Oël. 1675. De lykrede gehouden door Graevius, op den 5. Novemb.
- XXIII. GUALTERUS DE BRUYN, een Amersfoorder, geboren den 6. Maart, 1618. Tot ordinaar Professor in de H. Godtgeleertheit beroepen, den 20. Dec. 1652. houdt zyne intreeerde den 8. Febr. 1653. *over het gedrag van een' Godtgeleerden*. Overlijdt in 't zelve jaar 1653. den 7. Jul. Zyne lykrede gehouden door Essenius, den 14. Jul. daags na de begraafnis.
- XXIV. ANDREAS ESSENIUS, van Bommel in Gelderland, geboren in Febr. 1618. wort voor ordinaar Professor in de H. Godtgeleertheit beroepen, den 20. Dec. 1652. en doet zyne intreeerde den 8. Febr. 1653. *over het verbandelen van Godet Woort*. Tot Reëtor der Akademie verkoren 1656. 1657. en. 1674. Sterft den 18. Mei 1677. De lykrede gehouden door Johannes Voet, op den 29. Mei.
- XXV. DANIEL VOET, Gysberts zoon, geboren te Heusden, den 30. Dec. 1629. Voor *extraordinaar* Professor in de Wysgeerte beroepen, den 20. Dec. 1652. Begint zyn beroep met eene openbaare redevoering, den 9. Febr. 1653. Tot ordinaar Professor verklaart, den 5. Apr. 1656. Zegent dit tydelyke, den 29. Jul. 1660. De lykrede over hem gedaan door Berkringer.
- XXVI. MATTHIAS NETHENUS, geboren te Rees in 't Kleefschc, op den 27. Oël. 1618. Tot ordinaar hoogleeraar in de H. Godtgeleertheit beroepen van Kleef, daar hy predikant en Reëtor der Latynsche scholen was, den 24. Apr. 1654. Treedt in zyn beroep met eene redevoering, gebouden den 26. Mei. Wort door 't besluit van de Vroedschap op den 14. Apr. 1662. van 't Professors ampt ontzet, en naar Herborn beroepen, daar hy den 9. Oël. 1686. overleedt.
- XXVII. ANTONIUS MATTHAEUS, Antoons zoon, zag het licht te Utrecht den 18. Dec. 1635. Tot *extraordinaar* Professor in de Rechten verkoren, den 6. Aug. 1660. Houdt zyne intreeerde den 29. Aug. *over de moeylykheit van de studie der Rechten*. Tot ordinaar Professor verklaart den 14. Nov. 1662. tot Reëtor der Akademie 1666. naar Leiden beroepen op den 13. Oël. 1672. om lessen in 't burgerlyke Recht te houden, vertrekt hy derwaart, doende zyne intrede met eene redevoering, *van de desigheit der Rechtsgeleertheit, en de middelen om den hoogsten top daarin te bereiken*, den 19. Jan. 1673. Overleden den 25. Aug. 1710. zyne nagedachtenis met eene lykrede geviert door Joh. Voet, op den 14. Sept.
- XXVIII. ABRAHAM WYKERSLOOTH, geboren te Utrecht, tot *extraordinaar* Professor in de Rechten aangestelt den 6. Aug. 1660. Houdt zyne intreeerde op den

LYST DER PROFESSOREN

- den 29. Aug. van de voortreffelykheit der *Romeinsche wisten*. Tot Vroedschap der stad verkoren den 2. Febr. 1653. legt hy het hoogleeraars ampt met eene afscheidsrede neder, den 24. Febr. Wort Raadtsheer van 't Hof den 28. O^o. 1669. en sterft den 5. Febr. 1671.
- XXIX. REGNERUS VAN MANSVELT**, een Utrechter, geboren den 27. O^o. 1639. Tot ordinaar Professor in de *Logica en Metaphysica* verklaart den 7. Nov. 1660. aanvaart dat beroep den 27. derzelver maant, met eene redevoering van de *Wysgeerte en den leerling der Wysgeerte* Verkryghet recht om lessen in de redekunde te houden, den 2. Dec. 1667. Wort Re^octor der Akademie 1665. Sterft den 29. Mei 1671. De lykrede gehouden door Graevius, den 6. Jun.
- XXX. JOHANNES GEORGIUS GRAEVIUS**, geboren te Naumburg, den 29. Januar. 1632. Tot Professor in de historię en welsprekenheit beroepen uit het *Gymnasium* van Deventer, daar hy het zelve ampt waarnam, den 7. Aug. 1661. heeft zyn beroep op den 18. O^o. aanvaart met eene plechtige redevoering tot *lof der saalkunde*. Verkrygt den tytel van Professor in de Staatkunde, den 2. Dec. 1667. Wort Re^octor van de Akademie in de jaren 1667. 1680. 1699. en 1700. zegent het tydelijke den 11. Januar. 1703. zyne nagedachtenis is met eene lykrede gewiert door Petr. Burman, den 19. Febr.
- XXXI. FRANCISCUS BURMANNUS**, geboren te Leiden, 1628. Tot ordinaar Professor in de H. Godtgeleertheit beroepen van Leiden, daar hy Regent van 't Staten collegie was, den 16. Jul. 1662. Treedt in zyne nieuwe bedieninge met eene Intreederde van de *Christelyke leere*, den 12. Nov. Verkrygt het voorrecht om lessen in de Kerkelyke geschiedenis te houden, den 6. Maart 1671. Wort Re^octor der hoge schole in de jaren 1664. en 1670. Overleden den 12. Nov. 1692. De lykrede over hem gehouden door Graevius, op den 21. Nov.
- XXXII. LUDOVICUS WOLZOGEN**, geboren te Amersfoort 1632. tot *extraordinaar* Professor in de kerkelyke historie benoemt den 21. Jul. 1664. Heeft zyn ampt den 21. Sept. aanvaart, met eene redevoering, van de *Zonne der Gerechtigheit*, zynde het wapen van onze Akademie. Tot ordinaar Professor aangestelt den 5. Sept. 1670. maar tegens 't einde van 't zelve jaar naar Amsterdam beroepen, om daar in de *Illustre* schole denzelven post, en den predikdiens in de Walckerk, dien hy hier ook hadt waargenomen, teffens te bekleden, is by daar heen vertrokken, en aldaar ook gestorven, den 13. Nov. oude styl. 1690.
- XXXIII. HUGORUISCH**, *extraordinaar* Professor om de Landmeetkunst in Duitsh te leeren, aangestelt den 16. Sept. 1664.
- XXXIV. PHILIPPUS MATTHAEUS**, Antoons zoon, geboren te Utrecht, 1638. Krygt op den 1. Dec. 1664. verlof, om binnens huis lessen in de Geneeskunst en Wysgeerte, maar in de Geneeskunst ook openbaare zintwisingen te mogen houden. Wort Lector in de Geneeskunst den 2. Dec. 1667. *Extraordinaar* Professor in dezelve kunst den 24. Januar. 1670. aanvaart dat beroep den 16. Febr. met eene plechtige redevoering, van de *Eere en waardigheit der Geneesmeesteren*. In 't zelve jaar voor ordinaar Professor in de Geneeskunst naar Francker beroepen, vertrok hy derwaart, en stierf'er in O^o. 1690.
- XXXV. LUCAS VAN DE POLL**, een Utrechtenaar, geboren den 6. Febr. 1630. Tot Lector in de Rechten aangestelt den 2. Dec. 1667. Wort *extraordinaar* Professor den 24. Jan. 1670. Begint dat ampt met eene inhuldigingsrede, van de *Eer en waardigheit der oude Rechtsgeleerden*, op den 16. Febr. Tot ordinaar Professor verkoren den 11. Mei 1674. Verkrygt den tytel van Professor in de *Pandecten*, den 21. Febr. 1681. Re^octor van de Akademie geworden in de jaren 1681. 1691.

LYST DER PROFESSOREN

1698. en 1705. Overleden den 24. Nov. 1713. Daar is geene lykrede over hem gehouden, alzo hy zelf verzocht hadt, dat die eer hem niet mocht aangedaan worden.

XXXVI. JOHANNES VOET, Paulus zoon, Gysb. Kleinzoon, geboren te Utrecht den 3. Oct. 1647. Ordinaar Professor in de Rechten, wist van Herborn, daar hy in 't zelfe ampt gestaan hadt, beroepen den 11. Mei, 1674. En begint zyne beroeping den 25. Aug. met eene redevoering, *van een Advokaat*. Tot Reëtor van de Akademie aangestelt, 1679. Voor 't uitgaan van dit Reëtorfchap tot Professor in de Rechten naar Leiden beroepen, legt hy zyn ampt hier den 6. Febr. 1680. neder. Stierf den 11. Sept. 1713.

XXXVII. GERARDUS DE VRIES, geboren te Utrecht den 15. Aug. 1648. Ordinaar Professor in de Wysgeerte, alhier beroepen den 11. Mei 1674. van Leiden, daar hy Regent van het Staten Kollegie was; Hield zyne intrede den 1. Sept. met eene plechtige redevoering, welke tot tytel voerde: *Voorrede van de Steden der Filosofen, voornamelyk der bedenkzame*. Wort tot *extraordinaar* Professor in de H. Godtgeleertheit aangestelt, op den 4. Maart 1685. Reëtor der Akademie verklaart, in de jaren 1682. en 1692. Overlydt den 1. Dec. 1705. Geene lykrede wert over hem gehouden, nademaal hy 't dus begeert hadt.

XXXVIII. JACOBUS VALLAN, een Amsterdamer gebooren d. 19. Aug. 1637. tot ordinaar Professor in de Prakteyk der Geneeskunst en in de ontleedkunde, beroepen den 8. Maart 1675. Begint zyn' dienst den 20. Mei, met eene plechtige redevoering *over de Geneeskunst der ouden*. Verkrygt den tytel van Professor in de Prakteyk en *lastiasen*, den 15. Febr. 1680. Wort Reëtor der hoge Schole in de jaren 1683. 1691. 1698. en 1709. Sterft den 16. Mei 1720. Daar is mede geene lykrede over hem gehouden, alzo hy dat niet gewilt heeft.

XXXIX. PETRUS VAN MASTRICHT, een Keuleenaar, geboren in Novemb. 1630. Professor in de H. Godtgeleertheit, den 12. Jun. 1677. alhier beroepen van de Akademie van Duisberg, daar hy 't zelfe beroep hadt waargenomen. Heeft zyn' dienst aanvaart den 7. S. pt. met eene intreerede, wiens opschrift was, *De Zinnebeeldige wensch der Utrechtsche Akademie, Zon der Gerechtigheit verlichte ont.* Tot Reëtor der Akademie verkoren, 1682. Stierf den 8. Febr. 1706. De lykrede over hem gedaan door Pontanus, den 24. van dezelve maand.

XL. MELCHIOR LEIDEKKER, geboren te Middelburg, den 21. Maart 1642. Predikant te Renesse en Noortwelle zynde wert hy Professor in de H. Godtgeleertheit beroepen den 21. Januar. 1678. Hield zyne intreerede den 23. Apr. *van de wysheid in lijdende te betrachten*. Wort Reëtor van de Akademie in de jaren 1684. en 1719. Overleedt den 6. Januar. 1721. Men heeft gene lykrede over hem gedaan, dewyl hy 't zo beeft hadt.

XLI. JOHANNES MUNIKS, een Utrechtenaar, geboren den 16. Oct. O. St. 1652. tot *Leëtor* in de ontleedkunde aangestelt den 29. Oct. 1677. Begint zyn' dienst met eene openbare redevoering, *van de nuttigheit der ontleedkunde*, op den 20. Nov. Tot *extraordinaar* Professor in de Geneeskunst aangestelt den 2. Dec. 1678. Aanvaart de beroep met eene plechtige redevoering, *van de voortrefflykheit der kruidkennis*. Wort ordinaar Professor in de ontleed en kruidkunde, den 9. Febr. 1690. Reëtor der Akademie, in de jaren 1685. 1694. en 1710. Sterft den 10. Jun. 1721. zonder dat'er eene lykrede over hem gehouden is.

XLII. JOHANNES LUFTS, geboren te Hoorn, den 19. Sept. naar den Greg. 1651. *Extraordinaar* Professor in de Natuur- en Wiskunst verkoren, den 29. Oct. 1677. Aanvaart zyn beroep met eene intreerede, *van de voortrefflykheit der*

LYST DER PROFESSOREN:

der Natuurkunde en Wiskunst, den 11. Dec. Wort ordinaar Professor verklaart, den 9. Febr. 1680. Reëtor van d'Akademie 1688. Overleden den 12. Maart 1721. Mede zonder lykrede, volgens zyn verzoek.

XLIII. HERMANNUS WITZIUS, een Enkhuizer, geboren den 12. Febr. 1626. Wort voor ordinaar Professor in de H. Godtgeleertheit beroepen van Franeker, daar hy denzelven post waargenomen hadt, den 1. Maart 1680. Treedt in zyn beroep met eene redevoering, *van de nutteloosheit des Evangeliums*, op den 29. Apr. Wort tot Reëtor der Akademie verheven, in de jaren 1686. en 1697. In 't jaar 1698. naar Leiden in dienzelven post beroepen, vertrekt hy daarheen, en sterft aldaar den 12. O& 1708.

XLIV. JOHANNES VAN MUYDEN, een Utrechter, geboren den 26. Jan. Gr.St.in 't jaar 1652. Wort tot extraordinaar Professor in de Rechten aangesteld, den 20. Dec. 1680. Hield zyne inhuldingsrede den 10. Febr. 1681. *over de Gerechtigheit*. Tot ordinaar Professor bevordert, den 8. O& 1683. Reëtor van de hoge Schole geworden, in de jaren 1687. 1701. 1713. en 1719. Overleden den 25. Mei, 1729. Geene lykrede over hem gedaan, dewyl hy 't niet gewilt heeft.

XLV. HERMANNUS VAN HALEN, geboren te Utrecht den 30. Aug. 1633. Wort extraordinaar Professor in de H. Godtgeleertheit verklaart den 14. Maart 1681. Begint zyn beroep den 19. Apr. met eene intreerede, *van de levensgevallen des Hebreuschten volks*. Tot ordinaar Professor verklaart den 30. Apr. 1683. Tot Reëtor der Akademie, in de jaren 1689. en 1699. Sterft den 4. Maart, 1701. De lykrede over hem gehouden door Petr. Burman, op den 14. derzelver maant.

XLVI. GERARDUS NOODT, een Nimweger, tot ordinaar Professor in de Rechten beroepen, van Franeker, daar hy in dienzelven post stont, den 8. O& 1683. Heeft zyn dienst geaanvaardt op den 12. Febr. 1684. met eene redevoering, *van de oorzaken des vervals in de Rechtsgeleertheit*. Vervolgens te Leiden beroepen om'er de Rechten insgelyx te onderwyzen, is hy in Aug. 1686. daarheen gegaan, en daar overleden.

XLVII. PAULUS BAULDREY, geboren te Rouan, in 't jaar 1639. extraordinaar Professor in de kerkelyke historie, benoemt den 4. Mei 1685. aanvaarde zyn beroep den 14. O& 1686. met eene redevoering, *van de oude manier om Kestiers te bekeren, zeer verschillende van de gene die hedendaags in Frankryk in zwang gaat*. Ordinaar professor geworden den 11. Maart, 1695. Ontslapen den 16. Febr. 1706. De lykrede over hem gedaan door Reelandt, den 1. Maart.

XLVIII. HENRICUS COCCEJUS, zag het licht te Bremen, in 't jaar 1644. Hy is van Heidelberg, daar hy Professor in de Rechten was, herwaart tot ordinaar Professor in dezelve wetenschap beroepen den 12. Maart, 1688. en hielt by 't aanvaarden zynen beroeping eene intreerede, waarmede hy onderzocht, *of een vrye Staat in 't algemeen meer door de wapens dan door de wetten verdedigt kon worden, of door welk van beiden de Romeinsche Staat inzonderheit verdedigt zy* den 11. Febr. 1689. In de maant Sept. van 't volgende jaar 1690. vertrekt hy naar Frankfort aan de Oder, om de Rechten daat insgelyx te onderwyzen, en sterft ginder, den 18. Aug. 1719.

XLIX. CORNELIUS VAN ECK, een Tielenaar, Ordinaar Professor in de Rechten, hier beroepen den 31. Jul. 1693. van Franeker, daar hy 't zelve ampt bedient hadt. Aanvaardt dit beroep met eene plechtige redevoering, *hoe men 't aanleggen moet om in 't leeren der Rechten wel te vorderen*, gehouden den 11. Sept.. Krygt den tytel van Professor in 't hedendaagche Recht, den 18. Sept. 1713. Wort Reëtor der hoge Schole in de jaren 1695. 1704. en 1716. Overleden in 't laast van Febr. 1732. Geene lykrede is over hem gehouden, doordien hy by zyn leven verzocht hadt, van die eer verschoont te blyven.

L. PE.

LYST DER PROFESSOREN.

- L. PETRUS BURMANNUS**, geboren te Utrecht. Extraordinaar Professor in de historie geworden den 30. Nov. 1696. Vaart die beroeping aan met eene plechtige intrede, *over de Welprektheit en Poësy*, gehouden den 10. Dec. Tot ordinaar Professor aangesteld den 18. Apr. 1698. Krygt den tytel van Professor in de Staatskunde, den 19. Maart, 1703. Wort Reëtor der Akademie in de jaren 1703. en 1711. In 't laatste van Mei 1715. naar Leiden in denzelven post beroepen, vertrok hy derwaart den 11. Jun.
- LI. JOHANNES CONRADUS BARCHUSEN**, geboren te Horn in 't Graafschap Lippe, den 16. Maart 1666. Lector in de *Chymie* geworden den 3. Oct. 1698. Houdt eene intrede *over de Nepenbe*, (een pynstillend en vervolykend middel der ouden:) op den 6. Oct. Tot extraordinaar Professor in de *Chymie* aangesteld den 19. Maart 1703. Houdt zyne redevoering tot inhuldiging van dat beroep, den 21. Jun. *over de oudheit en nuttigheit der Chymie*. Sterft den 2. Oct. 1723.
- LII. HENRICUS PONTANUS**, geboortig van Streinfurt, tot ordinaar Professor in de H. Godtgeleertheit beroepen, den 16. Oct. 1699: uit het *Gymnasium* van Lingen, daar hy in 't zelve ampt stondt, treedt in zynen dienst den 15. Febr. 1700. met eene redevoering *van de Volk-en Vuurkolom der kinderen Israëls*. Krygt den tytel van Professor in de Kerkelyke historie den 25. Febr. 1704. Wort tot Reëtor der Akademie verklaart, 1702. Stierf den 15. Dec. 1714. Daar is geens lykrede over hem gedaan.
- LIII. HADRIANUS RELANDUS**, geboren te Ryp in Noorthollant, den 17. Jul. 1676. Wort tot ordinaar Professor in de Oostersehe talen beroepen den 4. Nov. 1700. uit de Akademie van Harderwyk, daar hy Professor der Filosofie geweest was, en aanvaarde zyn beroep alhier den 21. Febr. 1701. met eene intrede *tot lof van de Persiaansche en andere Oostersehe talen, die daar gemeenschap mede hebben*. Krygt den tytel van Professor in de heilige oudheden den 4. Jan. 1713. en aanvaart dat beroep met eene inhuldigingsrede, *tot lof van die Oudheden*, op den 2. Febr. Hy is Reëtor van de Akademie geworden, 1708. en ontlapen den 5. Febr. 1718. De lykrede over hem is gehouden door Serturier, den 7. Maart.
- LIV. RODOLPHUS LEUSDEN**, geboren te Utrecht, Extraordinaar Professor in de Ontleedten Wontheekunst verklaart den 19. Maart. 1703. houdt zyne intrede den 18. Jun. *over de nuttigheit en oudheit der Ontleedkunde*. Wort ordinaar Professor den 16. Maart 1705. Krygt den tytel van Professor in de Praktyk den 7. Jun. 1723. Tot Reëtor van de Akademie aangesteld in de jaren 1707. en 1721. Komt in 't eerste lidt van de Staten van Utrecht, den 29. Mei 1726. en legt het Professoraat neder.
- LV. HERMANNUS ALEXANDER RÖEL**, geboren in 't Graafschap Mark in Westfalen, 1653. Ordinaar Professor in de H. Godtgeleertheit, uir de Akademie van Franeker, daar hy Professor in de H. Godtgeleertheit en Wysgeerte was, beroept den 9. Jun. 1704. Aanvaarde zynen dienst met eene plechtige redevoering, *van de minnmentheit der Godtgeleertheit, en van die der overnatuurlyke Godtgeleertheit boren de natuurlyke*, den 22. Sept. Tot Reëtor dezer hoge Schole aangesteld, 1706. Overleden den 12. Jul. 1718. zynde geene lykrede over hem gedaan, dewyl hy dat afgebeden hadt.
- LVI. JOSEPHUS SERRURIER**, een Amsterdammer, ordinaar Professor geworden den 28. Dec. 1705. Aanvaarde zyn beroep den 3. Febr. 1706. met eene plechtige Redevoering *tot lof der Wysgeerte*. Tot ordinaar Professor in de Geneeskunst en Kruidkunde aangesteld den 6. Apr. 1716. Begint dat beroep den 18. Mei, met eene redevoering, *van de oorzaken van 't verval en de verachting der Geneeskunst*. Met den tytel van Professor in de *Instituten* der Geneeskunst vereert den 7. Jun. 1723. Wort Reëtor der hoge Schole in de jaren 1712. en 1721.

LYST DER PROFESSOREN.

- LVII. JOHANNES JACOBUS VITRIARIUS**, Ordinaar Professor in 't Burgerlyke en openbare Recht, van Heidelberg, daar hy in denzelven post was, beroepen den 4. Jun. 1703. aanvaart zynen dienst den 17. Sept. met eene redevoering *over de nuttigheit van 't algemeene openbare Recht*. Reëtor der hoge Schole geworden 1714. naar Leiden beroepen als Professor *Juris Publici*, vertrekt hy derwaart in 't laaste van 't jaar 1719.
- LVIII. HIERONYMUS VAN ALPHEN**, geboortig van Hanau. Tot ordinaar Professor in de H. Godtgeleertheit beroepen den 31. Dec. 1714. van Amsterdam, daar hy Predikant was, aanvaarde zyn beroep den 25. Febr. 1715. met eene plechtige redevoering, *van de overeenkomst tusschen Moses en Christus*. Tot Reëtor der Akademie aangesteld in de jaren 1717. en 1733.
- LIX. FRANCISCUS BURMANNUS**, Frans zoon, geboren te Utrecht den 15. Mei 1671. tot Professor in de H. Godtgeleertheit, mede van Amsterdam, daar hy Predikant was, beroepen den 31. Dec. 1714. Doet zyne intzereerde op den 26. Febr. 1715. aan dewelke hy den tytel gaf: *de Theologant, ofte van 't geen 'er vereijst wort, om een waar en volmaakt Godgeleerden te zyn*. Reëtor der Akademie geworden 1718. Onstappen d. 22. Sept. 1719. Delykrede over hem gedaan door Drakenborch, den 16. Oct.
- LX. ARNOLDUS DRAKENBORCH**, geboren te Utrecht. Tot ordinaar Professor in de Historie en Welsprektheit benoemt den 6. Apr. 1716. aanvaart dat beroep den 25. Mei, met eene plechtige redevoering, *van het nut en voordeel, dat alle soort van menschen en wetenschappen uit de leiterkennis trekken*. Reëtor der hoge Schole verklaard in de jaren 1722. en 1735.
- LXI. CAROLUS ANDREAS DUKERUS**, uit het Graaffschap Mark in Westfalen, ordinaar professor in de Historie en Welsprektheit benoemt den 6. Apr. 1716. Doet zyne inhuldigungsrede den 23. Mei, *over eenige moeselykbeden der taalkundige nitlegginge van de oude Griekse en Latynse Schryverén*. Tot Reëtor der hoge Schole verheven 1721. Wegens zyne lichaams zwakheit, volgens zyn verzoek, van zynen dienst ontslagen den 15. Nov. 1734.
- LXII. DAVID MILL**, een Koningsberger, ordinaar Professor in de Oostersche talen, beroepen den 19. Febr. 1718. Treedt in zyn beroep den 21. Maart, met het houden van eene redevoering, *van het Mahometanisme, voor 't grootste gedeelte uit de schriften der oude Hebreënen ontleent*. Met den tytel van Professor in de heilige oudheden vereerd den 15. Sept. 1727. Begint dat beroep den 3. Nov. doende eene redevoering, *van verscheide mislagen der geleerden in de Hebreënsche en Oostersche oudheden*. Tot ordinaar Professor in de H. Godtgeleertheit verklaard den 1. Aug. 1729. houdt hy eene redevoering, *van de wisselvalligheden der verklarende Godgeleertheit*. Reëtor der hoge Schole geworden, 1725.
- LXIII. JOHANNES ENS**, Geboren te Quadyk, den 9. Mei 1682. Bedienaar des Goddelyken Woorts, uit het Gymnasium van Lingen, daar hy Professor in de H. Godtgeleertheit geweest was, beroepen zynde, kreeg hy macht om lessen in de Theologie te mogen houden, in wat taal hy wilde, den 18. Dec. 1719. Tot *extraordinaar* Professor in de H. Godtgeleertheit aangesteld den 22. Apr. 1720. aanvaart hy dezen dienst op den 3. Jun. doende eene redevoering, *over de Juliaansche vervolging*. Wort ordinaar Professor den 4. Jan. 1723. Reëtor van de Akademie gemaakt 1727. Sterft den 6. Jan. 1732. Geene lykrede is 'er over hem gehouden, alzo hy deze eer geweigert hadt.
- LXIV. FREDERICUS ADOLPHUS LAMPE**, geboren te Detmold in 't Graaffschap Lippe, den 19. Febr. 1683. Ordinaar Professor in de H. Godtgeleertheit beroepen den 15. Apr. 1720. van Bremen, daar hy Predikant was, treedt in zyn ampt den 24. Jun.

LYST DER PROFESSOREN.

- Jun. houdende eene intreerede *van de opperste Wysheit*. Met den tytel van Professor in de Kerkelyke geschiedenis vereert den 23. Sept. 1726. vaart hy dat beroep aan den 21. Oct. na 't houden van eene redevoering, *van de gedachtenis der heiligen, door middel van de Kerkelyke historie godsverrichtiglyk en voorzichtiglyk te onderhouden*. Rector der Akademie geworden 1726. Weder naar Bremen te rug geroepen, om het Professoraat in de H. Godtgeleertheit en den Predikdienst waartenemen, verlaat hy onze Akademie, en keert derwaart in de zomervakantie 1727. Sterft aldaar den 8. Dec. 1729.
- LXV. EVERARDUS OTTO**, geboortig uit den Ham, ordinaar Professor in de Burgerlyke en Openbare Rechten, van Duisberg, daar hy insgelyks Professor in de Rechten was, beroepen den 15. Apr. 1720. aanvaarde zyn ampt den 18. Nov. met het houden van eene plechtige redevoering, *over het Recht van den Keizer en de Ryksstanden, in geestelyke zaken*. Met den tytel van Professor in het Leenrecht vereert, den 19. Maart 1731, treedt hy den 4. Jun. in dat beroep, met eene redevoering *van het moeilyke Ampt eens Hoogleeraars, volgens L. un. Cod. de Professe, qui in urbe Constant.* (dat is, *over de eenige wet van de Codex, handelende van de Professoren te Konstantinopel, enz.*) Tot Rector van de hoge Schole aangestelt 1724.
- LXVI. PETRUS VAN MUSSCHENBROEK**, een Leidenaar, ordinaar Professor in de Wysgeerte en Wiskunst, beroepen van Duisberg, daar hy ordinaar Professor in de Filoosofie en extraordinaar in de Geneeskunst was, den 7. Jun. 1723, begint zyn beroep alhier den 13. Sept. met eene intreerede, *van den onseilbaren weg der proefkundige Wysgeerte*. Met den tytel van Professor in de Sterrekunde vereert den 21. Jul. 1732. aanvaart hy dien post den 4. Oct. doende eene redevoering *over de voortreffelykheit en nuttigheit der Sterrekunde*. Tot Rector dezer Akademie verklaart 1729.
- LXVII. CHRISTIANUS BERNARDUS ALBINUS**, Bernards zoon, van Beryln in de Mark Brandenburg geboortig, extraordinaar Professor in de Genees, ontleedt en Heelkunst benoemt den 7. Jun. 1723. aanvaart deze beroeping den 20. Sept. na 't houden eener redevoering *van de Ontleedkunst, ontdekfster der mislagen van de Geneesheeren*. Wort ordinaar hoogleeraar den 17. Januar. 1724. met den tytel van Professor in de Praktyk begiftigt den 13. Jun. 1729. Rector der Akademie gemaakt 1728.
- LXVIII. JACOBUS ODE**, een Zutfenaar, kreeg verlof om openbarelessen in de Filoosofie te houden, den 4. Januar. 1723. Tot extraordinaar Professor in de Wysgeerte aangestelt den 7. Jun. 1723. treedt hy in dat beroep d. 27. Sept. met het doen van eene plechtige redevoering, *over de leffelyke wyze der ouden in het filosofieren*. Wort ordinaar Professor den 17. Jan. 1724. en extraordinaar in de H. Theologie, den 15. Sept. 1727. Aanvaart dat beroep den 15. Dec. na 't houden eener plechtige redevoering *van Christus de zonne*. Legt den Theologifchen tytel van zelf weder neder, den 16. Febr. 1736. Rector Akademie geworden 1730.
- LXIX. JOANNES VAN DEN HONERT**, Tako Hajoos zoon, geboren op een dorp van Zuidhollant, Hendrik-Iden-Ambacht genaamt, herwaart tot ordinaar Professor in de H. Godtgeleertheit beroepen den 25. Aug. 1727. van Haarlem, daar hy Predikant was, hielt zyne inbuidigingsrede den 20. Oct. *over de geestelyke bruiloft, of het huwelyk van Christus met de kerke*. Met den tytel van hoogleeraar in de Kerkelyke historie begiftigt den 24. Dec. 1731. deedt hy de intreerede *over de Kerkelyke Hiftoire, den Godtgeleerden voornamelyk noodzakelyk*, den 31. Maart 1732. ter gelegenheit dat hy als Rector algong: zynde Rector der Hoge Schole geworden 1731. Naar Leiden tot Professor in de Theologie beroepen vertrekt hy derwaarts in Aug. 1734.
- LXX. JOHANNES OOSTERDYK SCHACHT**, Hermans zoon, een Leidenaar, ordinaar Professor in de Geneeskunst, beroepen van Franeker, daar hy ordinaar hoog-

LYST DER PROFESSOREN:

leeraar in de Wygeerte was geweest, den 13. Jun. 1719. *Over zyne intreerede den 12. Sept. waarmede hy betoogde: dat de zwakbeden des ouderdoms en de daarop volgende doods met eene onvermydelijke noodzaakelykheit voortkomen van het bougestel des menschyken lichaams.* Rector der hoge Schole geworden 1732.

LXXI. JACOBUS VOORDA, geboortig van Harlingen, tot ordinaar Professor in 't Burgerlyke Recht beroepen van Francker, daar hy denzelven post bekleedde, den 12. Jun. 1730 houdt zyne intreerede alhier, den 11. Sept. *over de wysheit der Romeinen in het maken van de wetten der XII. tafelen.* Tot Rector der Akademie aangesteld, 1734.

LXXII. PETRUS WESSELING, geboortig van Steinfurt, ordinaar Professor in de Historie, Welsprekenheit en Grieksche tale, herwaart beroepen den 28. Febr. 1735. uit Francker, daer hy mede ordinaar Professor in de Historie en Welsprekenheit was geweest; hielt zyne inhuldigingsrede den 13. Jun. met eene redevoering *tot lof der Historien.* Rector der hoge Schole verklaart 1736.

LXXIII. ALBERTUS VOGET, geboortig van Bremen, ordinaar Professor in de H. Godtgeleertheit, beroepen den 1. Jun. 1735. van Groningen, daar hy in denzelven post gestaan hadt, deedt zyne intrede den 12. Sept. met eene redevoering, *van de oorsiening van Christus priester(schap en koningryke.*

NAAMLYST DER PROFESSOREN,

Welke het ampt van *Rektor Magnificus* op de Akademie te Utrecht bedient hebben.

- I. BERNARDUS SCHOTANUS, Professor in het Burgerlyke Recht, de eerste die tot *Rektor Magnificus* der Utrechtsche hoge Schole verklaart wert, op den dag van de instelling der Akademie zelf, zynde d. 16. Maart 1636. en hielt ter zelve tydt eene redevoering, welke hy *apothymus* (aanspraak of aanneming) noemde. Die waardigheid wert op hem verlengt in de jaren 1637. 1638. 1639. en 1640.
- II. GISBERTUS VOETIUS, Professor in de H. Godgeleertheit, *Rektor* geworden d. 16. Maart 1641.
- III. ANTONIUS MATTHAEUS, Professor der burgerlyke Rechten, *Rektor* gemaakt d. 16. Maart. 1642.
- IV. WILHELMUS STRATENUS, Professor in de Geneeskunst, *Rektor* verkoren d. 16. Maart 1643.
- V. ANTONIUS AEMILIUS, Professor in de Historie en Staatskunde, tot *Rektor* aangesteld d. 16. Maart, 1644.
- VI. ARNOLDUS SENGUERT, Professor in de Filosofie, *Rektor* gemaakt d. 17. Maart 1645.
- VII. HENRICUS MOREELSE, Professor in de Rechten, *Rektor* verklaart d. 16. Maart 1646.
- VIII. CAROLUS DE MAETS, Professor in de H. Godgeleertheit, *Rektor* geworden d. 16. Maart 1647.
- IX. DANIEL BERKRINGER, Professor in de Filosofie, *Rektor* gemaakt d. 15. Maart 1648.
- X. HENRICUS REGIUS, Professor in de Geneeskunst, *Rektor* verkoren d. 16. Maart 1649.
- XI. JOHANNES HOORNBECK, Professor in de H. Godgeleertheit, tot *Rektor* aangesteld d. 25. Maart 1650.
- XII. CYPRIANUS REGNERI VAN OOSTERGA, Professor in de Rechten, *Rektor* gemaakt d. 18. Maart 1651.
- XIII. PAULUS VOET, Professor in de Filosofie, *Rektor* verklaart d. 15. Maart 1652.
- XIV. ANTONIUS MATTHAEUS, Professor in de Rechten, voor de tweedemaal *Rektor* geworden d. 15. Maart 1653. Onder dezen *Rektor* hebben de Heeren Schoolbestuurders op d. 31. Januar. 1654. goedgevonden, dat de aanstelling van een' nieuwen *Rektor* niet zou geschieden op den verjaardag der Akademie, d. 16. Maart, maar d. 31. Januar. en die Eer is op Mathaeus in 't volgende jaar verlengt, die tegens 't uigaaen van 't zelve overleedt.
- XV. ISBRANDUS VAN DIEMERBROEK, Professor in de Geneeskunst, wort *Rektor* den 31. Jan. 1655.
- XVI. ANDREAS ESSENIUS, Professor in de H. Godgeleertheit, *Rektor* geworden den 1. Febr. 1656. welke eer mede op hem in 't volgende jaar verlengt wort.
- XVII. CYPRIANUS REGNERI VAN OOSTERGA, Profess. in de Rechten, andermaal *Rektor* gemaakt den 16. Maart 1658.
- XVIII. ANTONIUS AEMILIUS, Professor in de Histor. en Staatskunde, voor de tweede reize *Rektor* verklaart den 16. Maart 1659.
- XIX. GISBERTUS VOET, Profess. in de H. Godtgeleertheit, andermaal *Rektor* den 16. Maart 1660.
- XX. JOHANNES LEUSDEN, Professor in de Hebreüsche tale, tot *Rektor* aangesteld d. 18. Maart 1661.

NAAMLYST DER RECTOREN:

- XXI. HENRICUS REGIUS, *eques auratus*, Professor in de Geneeskunst, voor de tweedemaal Rector den 18. Maart 1662.
- XXII. JOHANNES DE BRUYN, Professor in de Filosofie: Rector geworden den 16. Maart 1661.
- XXIII. FRANCISCUS BURMANNUS, Professor in de H. Godtgeleertheit, wort Rector den 16. Maart 1664.
- XXIV. REGNERUS VAN MANSVELT, Professor in de Filosofie, Rector verklaart den 16. Maart 1665.
- XXV. ANTONIUS MATTHAEUS, Antoons zoon, Professor in de Rechten, tot Rector aangestelt, den 16. Maart 1666.
- XXVI. JOHANNES GEORGIUS GRAEVIUS, Professor in de Historie en Welsprekenheit, tot Rector verkoren den 16. Maart, 1667.
- XXVII. ISBRANDUS VAN DIEMERBROEK, Professor in de Genees en Ontleedkunde, wort andermaal Rector, den 16. Maart 1668.
- XXVIII. CYPRIANUS REGNERI VAN OOSTERGA, Professor in de Rechten, ten derdemaal Rector den 17. Maart 1669.
- XXIX. FRANCISCUS BURMANNUS, Professor in de H. Godtgeleertheit, wort andermaal Rector den 15. Maart 1670.
- XXX. GISEBERTUS VOET, Professor in de H. Godtgeleertheit, voor de derde reis Rector geworden den 19. Maart 1671.
- XXXI. JOHANNES DE BRUYN, Professor in de Filosofie, is voor de tweede reis tot Rector aangestelt den 16. Maart 1672. Welk Eeramt hy in 't volgende jaar behou-
houden heeft.
- XXXII. ANDREAS ESSENIUS, Professor in de H. Godtgeleertheit, voor de twode maal Rector den 24. Apr. 1674.
- XXXIII. GISEBERTUS VOET, Professor in de H. Godtgeleertheit, ten vierdemale Rector geworden den 16. Maart 1675.
- XXXIV. JOHANNES LEUSDEN, Professor in de Hebreusche tale, andermaal Rector gemaakt den. 16. Maart 1676.
- XXXV. CYPRIANUS REGNERI VAN OOSTERGA, Professor in de Rechten, wort voor de vierde reis Rector verklaart den 16. Maart 1677.
- XXXVI. GERARDUS DE VRIES, Professor in de Filosofie, tot Rector aangestelt den 16. Maart 1678.
- XXXVII. JOHANNES VOET, Professor in de Rechten, Rector geworden den 15. Maart 1679. Maar wanneer hy voor het eindigen van zyn Rectoraat op den 6. Febr. 1680. naar Leiden vertrokken was, heeft zyn voorzaat GERARDUS DE VRIES dien post volgens besluit der Burgemeesteren, onder den tytel van *Professor* vervukt;
- XXXVIII. JOHANNES GEORGIUS GRAEVIUS, Professor in de Staarkunde, Historie en Welsprekenheit, voor de tweede reis Rector geworden den 15. Maart 1680.
- XXXIX. LUCAS VAN DE POLL, Profess. in de Rechten, tot Rector aangestelt den 15. Maart 1681.
- XL. PETRUS VAN MASTRICHT, Professor in de H. Godtgeleertheit, Rector gemaakt den 16. Maart 1682.
- XLI. JACOBUS VALLAN, Professor in de Praktyk en *Instituten* der Geneeskunst. Rector verklaart den 16. Maart 1683.
- XLII. MELCHIOR LEIDEKKER, Professor. in de H. Godtgeleertheit, tot Rector aangestelt den 16. Maart 1684.
- XLIII. JOHANNES MUNNIKS, Professor in de Genees, Ontleedt en Kruidkunde, wort Rector den 16. Maart 1685.

XLIV.

NAAMLYST DER RECTOREN:

- XLIV. HERMANNUS WITZIUS, Profess. in de H. Godtgeleertheit, Rector gewor-
den den 17. Maart, 1686. Onder zyn Rectorfchap hebben de Heeren Burgemees-
teren befloten, dat de afgaande Rector eene redevoering zou houden: Dus heeft hy by
't overgeven van den fcepter aan zyn' opvolger, eene redevoering gehouden, *van*
de Godtgeering der Hebreewen.
- XLV. JOHANNES VAN MUYDEN, Profess. in de Rechten, Rector verkoren den 17.
Maart 1687. Doet by 't afgaan van 't Rectoraat eene redevoering *dat men den ketteren*
woort moet bonden.
- XLVI. JOHANNES LUYTS, Professor in de Filofofie, tot Rector aangefteft den 17.
Maart 1688. Hield by 't afgaan eene redevoering *van den oorfprong en voortgang der*
Sterrekunde, tot de een van Ptolemeus toe.
- XLVII. HERMANNUS VAN HALEN, Professor in de H. Godtgeleertheit, wort
Rector den 18. Maart 1689. Afgaande doet hy eene redevoering *van de joodschgezind-*
den in de eerste Chriftenkerke.
- XLVIII. JOHANNES GEORGIUS GRAEVIUS, Professor in de Staatkunde, Hi-
ftorie en Welfprekentheit, ten derdenmale Rector den 14. Maart 1690. Doet by 't
afgaan eene redevoering *over Willem den derdeu, Koning van Groot Brittanje.*
- XLIX. JACOBUS VALLAN, Professor in de Prakyk en Inftituten van de Genees-
kunft. Voor de tweede reiz Rector geworden, den 16. Maart 1691. Afgaande houdt
hy eene redevoering, waarby hy aantoot, *dat het geneene zeggen: naar den regel van de*
Geneekunft te leven, is ellendig leven, walfch zy.
- L. GERARDUS DE VRIES, Professor in de Filofofie, andermaal Rector den 17. Maart
1692. Hield by 't afgaan eene redevoering *van de aartbeving in de Nederlanden gewelt*
den 8. Sept. 1692.
- LI. JOHANNES LEUSDEN, Professor in de Hebreefche tale, de derde reis Rector
geworden den 16. Maart 1693. Houdt by 't nederleggen van dat ampt eene redevoe-
ring, *over den oorfprong en aanwas van de Illufte Schole en Akademie te Utrecht.*
- LII. JOHANNES MUNNIKS, Professor in de Genees-en Onriedrkunde, andermaal
tot Rector aangefteft den 15. Maart 1694. Die waardigheit afleggende houdt hy eene
redevoering *van de oneenige eendracht der menfchen.*
- LIII. CORNELIUS VAN ECK, Professor in de Rechten, den 14. Maart 1695. Re-
ctor verklaart. Deedt by 't afgaan eene redevoering, *van de liefhebberye der Dichtkunft*
by de ftudie van 't Roomsche Rechts te voegen,
- LIV. LUCAS VAN DE POLL, Professor in de Rechten, andermaal Rector gemaakt,
den 16 Maart 1696. Afgaande houdt hy eene rede in verzen, *over 't innemen van Namur,*
en 't bombarderen van Bruffel.
- LV. HERMANNUS WITZIUS, Professor in de H. Godtgeleertheit, voor de twe-
deemaal Rector verkoren den 16. Maart 1697. Deedt by 't nederleggen van die
waardigheit eene redevoering, *over den aanwas der letterkennis in deze eeuw.*
- LVI. JACOBUS VALLAN, Professor in de Prakyk der Geneeskunft en de Inftituten,
ten derdemaal Rector gemaakt den 16. Maart 1698. Afgaande hielt hy eene rede, *over*
de oude en nieuwe Geneeskunft.
- LVII. HERMANNUS VAN HALEN, Professor in de H. Godtgeleertheit, voor de
wedemaal Rector geworden den 15. Maart 1699. Doet by 't afgaan eene redevoering
van de zuivere liefde Gods.
- LVIII. JOHANNES GEORGIUS GRAEVIUS, Professor in de Staatkunde, Hiftorie
en Welfprekentheit, ten vierdenmaal Rector verkoren den 18. Maart 1700. Hield by
't afgaan eene redevoering *over de Eendracht.*

NAAMLYST DER RECTOREN.

- LIX. JOHANNES VAN MUYDEN**, Professor in de Rechten, tweemaal Reëtor den 17. Maart 1701. Houdt by 't overgeven van den lezzer eene rede *over de staat-castigheit ouzer Voorouderen in het oprechten van dezen vryen Staat.*
- LX. HENRICUS PONIANUS**, Professor in de H. Godgeleertheit. Wort Reëtor den 27. Maart 1702. By 't afgaan hielt hy eene redevoering, *van het wout der offerhanden.*
- LXI. PETRUS BURMANNUS**, Professor in de Staatskunde, Historie en Wetsprekenheit. Reëtor verkozen den 29. Maart 1703. Houdt by 't afleggen dezer waardigheit eene rede, *of het wenschelyker zy in den Koninkryk of in een Gemeenebest te leven.*
- LXII. CORNELIUS VAN ECK**, Professor in de Rechten, wort andermaal Reëtor den 27. Maart 1704. Afgaande doet hy eene redevoering, waarby hy beroogde, *dat de oorzaak van de wyddigheit der processen t'onrechte aan de Romeinsche Rechtsgeleertheit toegescreven wint.*
- LXIII. LUCAS VAN POLL**, Professor in de Rechten, ten derdenmale Reëtor den 26. Maart 1705. By 't nederleggen van die waardigheit houdt hy eene redevoering *van de overdaad.*
- LXIV. HERMANNUS ALEXANDER RÖEL**, Professor in de H. Godgeleertheit, wort Reëtor den 26. Maart 1706. Afgaande hielt hy eene rede, *van Christus den Hoogenpriester.*
- LXV. RUDOLPHUS LEUSDEN**, Profess. in de Genees, Ontleedt en Wontheelkunst, tot Reëtor verklaart den 31. Maart 1707. Houdt by 't afgaan eene redevoering *van de nuttigheit der Heelkunst.*
- LXVI. HADRIANUS RELANDUS**, Professor in de Oostersche talen, Reëtor geworden den 26. Maart 1708. Heeft by 't nederleggen dier waardigheit eene redevoering gehouden, *over het gekraai van den baan, te Jerusalemsgeboort.*
- LXVII. JACOBUS VALLAN**, Professor in de Praktijk en Inſtinenten der Geneeskunst, voor de vierdemaal Reëtor geworden den 26. Maart 1709. Afgaande doet eene redevoering *van de Geneeskunst der ouden.*
- LXVIII. JOHANNES MUNNIKS**, Profess. in de Genees, Ontleedt en Kruidkunde, ten derdenmale tot Reëtor aangelelt, den 27. Maart 1710. Hielt by 't afgaan eene redevoering, *van den doot.*
- LXIX. PETRUS BURMANNUS**, Profess. in de Staatskunde, Historie en Wetsprekenheit, andermaal Reëtor gemaakt, den 26. Maart 1711. Doet by 't afgaan eene redevoering *van de Vrye Kunsten eerstys het eenigste sieraat der scholen en Akademien; maar bedendaags van dat aanzien berooft, en in den laagsten rang gestelt.*
- LXX. JOSEPHUS SEKKURIER**, Professor in de Filosofie en Wiskunst, Reëtor geworden den 17. Maart 1712. Afgaande houdt hy eene redevoering *over het nut der Filosofie in alle wetenschappen.*
- LXXI. JOHANNES VAN MUYDEN**, Profess. in de Rechten, ten derdenmale Reëtor verkozen den 27. Maart 1713. By 't afgaan hielt hy eene redevoering, waarby hy onderzocht, *of de Joden ten tyde van Christus het balsrecht gebadt hebben?*
- LXXII. JOHANNES JACOBUS VIIRIARIUS**, Professor in 't Roomsche en Duitsche Recht, tot Reëtor aangelelt den 27. Maart 1714. Deze waardigheit nederleggende houdt hy eene redevoering *over de onschendbaarheid van 't boght gebiedt.*
- LXXIII. MELCHIOR LEIDEKKER**, Professor in de H. Godgeleertheit, voor de tweede reis Reëtor gemaakt den 27. Maart 1715. Deedt by 't afgaan eene redevoering *van het Koninkryke Gods.*
- LXXIV. CORNELIUS VAN ECK**, Professor in de Rechten, ten derdenmaal Reëtor, den 26. Maart 1716. Afgaande doet hy eene redevoering *van de eerlykheit en Godsvrucht der oude Rechtsgeleerden.*

LXXV.

NAAMLYST DER RECTOREN.

- LXXV. HIERONYMUS VAN ALPHEN**, Professor in de H. Godtgeleertheit, Rector geworden den 19. Maart 1717. Hield by 't overgeven van den Scepter eene redevoering *tot lof van 's Boek der Psalmen*.
- LXXVI. FRANCISCUS BURMANNUS**, Franszoon, Profess. in de H. Godtgeleertheit, Rector verkoren den 29. Maart 1718. Afgaande hield hy eene redevoering *van de vervolging van Discipleianus, en hare glorieuse uitkomst*.
- LXXVII. JOHANNES VAN MUYDEN**, Professor in de Rechten, voor de vierde reis Rector den 30. Maart 1719. Deedt by 't nederleggen van deze Waardigheid eene redevoering *van de Wysgeerten en Gemeelsbeeren*.
- LXXVIII. RUDOLPHUS LEUSDEN**, Janszoon, Profess. in de Geneeskunst, andermaal Rector aangesteld den 21. Maart 1720. By 't afgaan houdt hy eene redevoering *over de verandering der spyzen in voedselsap*.
- LXXIX. JOSEPHUS SERRURIER**, Profess. in de Geneeskunde en Wysgeerte, voor de tweedemaal Rector geworden den 27. Maart 1721. Afgaande deedt hy eene redevoering *over het voornadigste gedeelte van de geleertheit*.
- LXXX. ARNOLDUS DRAKENBORCH**, Professor in de Historie en Welsprekenheit, Rector gemaakt den 26. Maart 1722. By 't overgeven van den Scepter hield hy eene redevoering, waar in hy aantoonde, *waarby het home, dat de letterkennis houdendaags zo verwaarloosd wort*.
- LXXXI. CAROLUS ANDREAS DUKERUS**, Profess. in de Historie en Welsprekenheit, wort tot Rector aangesteld den 28. Maart 1723. Afgaande houdt hy eene redevoering *van de onzekerheden in de oude en nieuwe Historie*.
- LXXXII. EVERARDUS OTTO**, Professor in 't Roomsche en Duitche Recht, Rector geworden den 27. Maart 1724. Doet by het afgaan eene redevoering *van Servius Sulpicius Rufus, den baas der Rechtsgeleerden*.
- LXXXIII. DAVID MILLIUS**, Profess. in de Oostersche talen, wort Rector den 26. Maart 1725. Die Waardigheid nederleggende houdt hy eene redevoering *van de fabelen der Oostersche volkeren, en met wat toelag en vrucht dit soort van sebruyen en spreken in gebruik gekomen zy?*
- LXXXIV. FRIDERICUS ADOLPHUS LAMPE**, Profess. in de H. Godtgeleertheit, tot Rector aangesteld den 25. Maart 1726. Afgaande hield hy eene redevoering *over 's wapen der Utrechtsche Akademie*.
- LXXXV. JOHANNES ENS**, Professor in de H. Godtgeleertheit, tot Rector verklaard den 31. Maart 1727. Hield by 't afgaan eene redevoering *van de borge Scholen, die alto anderen te boven gaat*.
- LXXXVI. CHRISTIANUS BERNARDUS ALBINUS**, Profess. in de Geneeskunst, wort Rector den 18. Maart 1728. Afgaande doet eene redevoering *van de zichts der Geneeskunst*.
- LXXXVII. PETRUS VAN MUSSCHENBROEK**, Professor in de Filosofie en Wiskunst, wort Rector den 28. Maart 1729. Deedt by 't afgaan eene redevoering *van de wyze om natuurkundige beproevingen te doen*.
- LXXXVIII. JACOBUS ODE**, Ordmair, roffestor in de Filosofie en Extraordinaar in de Godtgeleertheit, Rector geworden den 27. Maart 1730. Afgaande doet eene redevoering *over de natuurlyke Filosofie van Job en zyne vrienden, ja van Gods zelfs, met eenige waarnemingen ofgebalderd*.
- LXXXIX. JOHANNES VAN DEN HONERT**, Professor in de H. Godtgeleertheit, wort Rector den 2. April 1731. By 't afleggen van 't Rectorschap doet hy eene redevoering

NAAMLYST DER RECTOREN.

voering van de Kerkelyke Geschiedenisse, zeer nodig voor de Godgeleerden, waarmede hy teffens het beroep van Professor in de Kerkelyke historie aanvaarde.

XC. JOHANNES OOSTERDYK SCHACHT, Professor in de Geneeskunde, Rector geworden den 31. Maart 1732. Afgaande houdt hy eene redevoering, aan wien hy den tytel gaf: *De ziekte des genesmiddel, of van de krachten der ziekten in 's genesen van andere ziekten.*

XCI. HIERONYMUS VAN ALPHEN, Professor in de H. Godgeleertheit, ten twedemaal Rector, den 23. Maart 1733. Hield afgaande eene redevoering, van den *Drieenigen Gods, den Oppersten Vaisheer van 's beirleger Israels.*

XCII. JACOBUS VOORDA, Profess. in 't Roomsche Recht, Rector geworden den 29. Maart 1734. Deedt zyne redevoering by 't afgaan, ten voordeele van de *Decretale brieven der Roomsche Paussen.*

XCIII. ARNOLDUS DRAKENBORCH, Profess. in de Historie en Welsprekenheit, andermaal Rector verkoren den 28. Maart 1735. Het Rectoraat nederleggende, hield hy eene plechtige redevoering, op den dag van 't hondertjarige Jubelfeest der Akademie, volgens het goedvinden der Heeren Burgemeesteren en Vroedschap, over den *hondertjarigen Geboortedag der hoge Schole.*

XCIV. PETRUS WESSELING, Professor in de Historie, Welsprekenheit en Grieksche tale, tot Rector verklaart den 27. Maart 1736.

